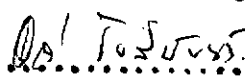

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบโคหิจารณาปริญญาพนธฉบัณนี้แน่ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาามหาณัฒพิค วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโค

คณะกรรมการควบคุม

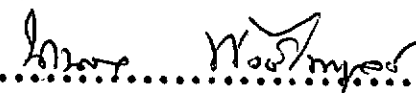
..........ประธาน

(อ.นงนวล พงษ์ไทยลย์)

..........กรรมการ

(รศ.ดร.อารี รังสินันท์)

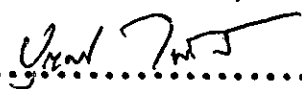
คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน

(อ.นงนวล พงษ์ไทยลย์)

..........กรรมการ

(รศ.ดร.อารี รังสินันท์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.บุญศรี ไพรคน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาพนธฉบัณนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาามหาณัฒพิค วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๑๕ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ณงนวล พงษ์ไพบูลย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี รังสินันท์ ซึ่งเป็นผู้คอยชี้แนะ ความคิดและให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ พร้อมทั้ง ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตติกาล และอาจารย์สมบูรณ์ ถึงหมานันท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในเรื่องการคัดเลือกหนังสือสำหรับเก็บมาใช้ในการทดลอง จนทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประสพโชค ผลักรีน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่รักษาการในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ และคณะครู โรงเรียนชุมชนวัดสาขลา ที่กรุณาให้ความสะดวกและให้ความช่วยเหลือ อย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ คุณจริธร แหวนทอง ศึกษานิเทศก์จังหวัดสมุทรปราการ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก่ผู้วิจัยทั้งในทางของเนื้อหาและสถิติ และเป็นกำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดสาขลา ที่ให้ความร่วมมือ ในการทำการทดลองและทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ และขอมอบคุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ แก่ "คุณพ่อ และคุณแม่" ผู้ซึ่งคอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทางการศึกษาอย่างดียิ่งตลอดมา

สุมาลี สำเภาเงิน

สารบัญ

บทที่	หน้า		
1		บทนำ	1
		ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
		ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
		ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
		นิยามศัพท์เฉพาะ	6
		สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
2		เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
		เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	8
		หนังสือสำหรับเด็ก	8
		การอ่าน	9
		ความคิดสร้างสรรค์	14
		ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับความคิดสร้างสรรค์	24
		งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
		งานวิจัยในประเทศ	25
		งานวิจัยต่างประเทศ	27
3		วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	29
		ประชากรและกลุ่มทดลอง	29
		เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	29
		การดำเนินการทดลอง	37
		การวิเคราะห์ข้อมูล	39
		สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	54
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
	การดำเนินการทดลอง	55
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	56
	อภิปรายผล	56
	ข้อเสนอแนะ	58
	บรรณานุกรม	60
	ภาคผนวก	66
	ภาคผนวก ก เปรียบเทียบผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์	67
	ภาคผนวก ข คู่มือ การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์	72
	ภาคผนวก ค คู่มือ เฉลยแนวปฏิบัติการทดสอบความคิดสร้างสรรค์	76
	ภาคผนวก ง บรรณานิตที่ค้นสิ่งพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน	80
	ประวัติของผู้วิจัย	112

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	42
2	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดทดลองแกลวของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	43
3	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	44
4	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือ สารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	45
5	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	46
6	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดทดลองแกลวของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	47
7	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่ อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	48
8	เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือ บันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง	49
9	เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ...	50
10	เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดทดลองแกลว ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ...	51
11	เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ..	52

- 12 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 คำน
 ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ... 53

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ เป็นความสามารถที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแง่มุมใหม่ และเป็นกระบวนการใช้ความคิดหลายทิศทางซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหา (ตุสดี ภูอินทร์. 2526 : 68) อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในทุกคน และสามารถส่งเสริมให้เจริญงอกงามได้ บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมีคุณสมบัติที่ชอบสำรวจคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ชอบแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ชอบทำสิ่งที่ยากและหาหาความสามารถ มีความคล่องตัวในการคิด มีความคิดยืดหยุ่น มีความคิดไม่ซ้ำแบบ และมีความเป็นตัวของตัวเอง ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่พึงปรารถนาในทุกสังคม เพราะผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ย่อมไม่หยุดนิ่งหรือพึงพอใจกับสภาพการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ที่เขาจำใจ แต่จะพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข โดยคิดค้นหาวิธีการหรือหนทางที่ดีกว่า เหมาะสมกว่าและมีประสิทธิภาพมากกว่ามาประยุกต์ใช้ในกิจการงาน หรือการดำรงชีวิตของตนเองและคนอื่น ๆ (ธำรงค์ศักดิ์ วัฒนจักร. 2524 : 12)

ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ เป็นอันมากในปัจจุบัน ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์จึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่โลกกำลังประสบอยู่ ความเจริญก้าวหน้าในสาขาต่าง ๆ เช่น การแพทย์ การคมนาคม การเกษตร การสหภาพพลังงาน ทดแทน การแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและอื่น ๆ ล้วนเป็นผลมาจากการที่บุคคลไม่ยอมอดูนิ่งเฉย แต่พยายามคิดค้นสิ่งเป็นปัญหา หาวิธีแก้ปัญหาและขอส่งสัยอย่างมุ่งมั่นไม่ทอดอ้อมยอมจำนน จนกระทั่งประสบความสำเร็จมีผลงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคม การคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษย์ การพยายามหาขอบเขตของสิ่งที่มียู่แล้วและคิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขเสริมแต่งให้ดีขึ้น ล้วนเป็นงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าต่อสังคม แต่ละประเทศที่ตระหนักถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ จึงได้เน้นในเรื่องนี้โดยเริ่มส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของพลเมืองตั้งแต่เยาว์วัย

นอกจากนี้ความสามารถในการสร้างสรรค์นั้นมีความสำคัญต่อบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์
เองด้วย การสร้างสรรค์ผลงานใดชิ้น ทำให้ผู้ที่สร้างสรรค์มีความพึงพอใจและมีความสุข การที่เด็ก
ใดสร้างสรรค์ด้วยตนเองจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการวาดภาพ การต่อ
สิ่งของให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ การคิดเกมการเล่นที่แปลกใหม่หรือการแต่งทำนองเพลงเอง
เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง อีกประการหนึ่งการที่บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์นับเป็นการ
ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลขึ้น การที่เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานสร้างสรรค์และผลงาน
สร้างสรรค์ของเด็กได้รับความชื่นชมจากผู้อื่นจะมีผลทำให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและสามารถ
ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จึงมีประโยชน์และมีความจำเป็นยิ่ง เด็กควรได้รับการพัฒนา
ให้เจริญงอกงามโตโตขึ้นที่ได้รับการสนับสนุนต่อเนื่องกันมาตั้งแต่เขาวัย ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
โรงเรียนควรจัดโปรแกรมที่เหมาะสมในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้มากขึ้น
เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถส่วนบุคคล และเพื่อให้เขาสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ที่มีอยู่ไปใช้ในการทำงานและเพื่อเป็นกำลังของชาติในอนาคต ครูเป็นผู้นำบทบาทสำคัญในการส่งเสริม
สนับสนุนพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ครูควรจัดสภาพการณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อ
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ใช้วิธีต่าง ๆ หลายวิธี เพื่อฝึกให้คิดแบบอเนกนัยหรือใช้ความคิด
หลายทิศทาง ฝึกการวิเคราะห์ปัญหา และนำวิธีการสอนเพื่อเน้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไปใช้
ในวิชาต่าง ๆ ในด้านวิธีการฝึกนั้นอาจใช้หลายวิธีประกอบกัน เช่น การฝึกแก้ปัญหาในทางสร้างสรรค์
การใช้เทคนิคการระดมสมอง การใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือชุดการฝึกความคิดสร้างสรรค์และการ
ให้กำลังใจ ใหรางวัล เป็นต้น (มุสดี ภูอินทร์. 2526 : 105) ครูสามารถสอนให้นักเรียน
ใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้ไม่ว่าจะเป็นการสอนกลุ่มทักษะทางภาษา และคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หรือกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และหลักสำคัญในการ
จัดกิจกรรมสร้างสรรค์คือ ครูต้องพยายามให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ฉะนั้นการแบ่งกลุ่ม
ต้องจัดกลุ่มให้คล่องตัว ส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น มีใจเปิดกว้าง ให้พยายามคิดแก้ปัญหา
เอง โดยครูต้องคอยกระตุ้นให้กำลังใจ ให้เวลาเพียงพอที่จะคิดใคร่ครวญ ส่งเสริมให้นักเรียน
ค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และส่งเสริมให้จับบันทึกผลงานหรือความคิดใหม่ ๆ

ไว้ในสมัยนั้นอีก ซึ่งนอกจากจะเป็นแนวทางให้ความคิดเชื่อมโยงต่อไปได้อีกแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองด้วย และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะต้องเป็นการให้สัมผัสการที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

* กิจกรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดประสบการณ์กว้างขวางขึ้น คือ การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก โดยการหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยให้อ่านอยู่เสมอ และให้เด็กมีโอกาสเลือกหาหนังสือที่สนใจอ่านเองด้วย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกดีต่อการอ่าน การอ่านหนังสือทำให้เด็กมีโลกทรรศน์ที่กว้างอันเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์ต่อไป

การอ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการให้ความบันเทิง คลายความเคร่งเครียด เป็นเพื่อนแก้เหงาในยามว่าง สร้างสรรค์จินตนาการ ทราบความเคลื่อนไหว และความรู้ใหม่ ๆ เป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งของคนในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ช่วยให้ใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนได้ดี และช่วยพัฒนาปรับปรุงตนเองได้ด้วย (วาสนา เกตุภาค. 2521 : 18) *

ในระดับประถมศึกษา การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กยังอ่านไม่ออก เด็กไม่สามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้ดี เนื่องจากไม่เข้าใจคำสั่งโจทย์หรือเนื้อหา ดังนั้นครูและนักเรียน จึงใช้เวลาในการอ่านมากกว่าหัดอื่น ๆ ทางภาษา และการอ่านเพื่อความบันเทิงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะช่วยให้เด็กมีจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นคงในอารมณ์ และมีนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ การดำรงชีวิตของเขาในอนาคต (สุนศรี กัมภีรปกรณ. 2525 : 76) ✓

ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 27 - 40) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยไว้ว่า "ให้นักเรียนสามารถใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือจากห้องสมุดและจากแหล่งอื่น ๆ เป็นการพัฒนาความรู้ให้กว้างขวาง และเพื่อนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้การอ่านนำไปสู่การเขียนได้ และนักเรียนสามารถเขียนอย่างเสรีจากความคิดสร้างสรรค์ได้" โดยระบุหลักการไว้ว่า "การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ในการอ่าน การฟัง การสังเกตด้วยความคิดพิจารณา รวมทั้งรู้จักบันทึกจดจำไว้ย่อมเป็นการสะสมทั้งความรู้และภูมิปัญญา อันจะทำให้มีเนื้อหาสำหรับนำไปเขียนได้อีก เพราะความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านหนังสือ จะมีประโยชน์เกื้อกูลต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ

โตโดยตรง และความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์นั้นเป็นผลเนื่องมาจากการได้มีโอกาสคิดอย่างเสรี
โตแสดงออกและได้รับความยอมรับจากผู้อื่น"

การรักการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่เด็กทุกเพศทุกวัยจะต้องได้รับการฝึกฝนใหม่
นิสัยรักการอ่าน ครูมีวิธีการที่มุ่งเน้นให้เด็กรู้จักคุณค่าเพิ่มเติมและวิธีการแนะนำหนังสือ จักกิจกรรม
ต่าง ๆ อันเป็นการปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน เมื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กแล้ว ก็ควรจะ
แนะแนวทางให้เด็กมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือให้กับเด็กด้วย เพื่อจะช่วยส่งเสริมรสนิยม
ในการอ่านของเด็ก มุ่งส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้กว้างขวาง

ในปัจจุบันหนังสือสำหรับเด็ก มีทั้งเรื่องแต่งเอง เรื่องดัดแปลง และเรื่องแปล หนังสือที่
เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดลอมต่าง ๆ และช่วยการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและ
สังคมได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้เด็กมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รอบรู้ในสิ่งต่าง ๆ มีจินตนาการและ
ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า หนังสือสารคดี และหนังสือ
บันเทิงคดี หนังสือประเภทไหนที่ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากที่สุด เพื่อเป็น
แนวทางให้ครูและบรรณารักษ์ได้เลือกหนังสือเพื่อมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กได้อย่าง
เหมาะสมและเพื่อเป็นแนวทางและข้อคิดสำหรับผู้เขียน ผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กให้พัฒนาคุณภาพ
หนังสือให้ดีขึ้น มีเนื้อหาสาระและแนวทางการเขียนมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลัง
ได้รับการส่งเสริมการอ่านหนังสือสารคดี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลัง
ได้รับการส่งเสริมการอ่านหนังสือบันเทิงคดี
3. เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลองของ
นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่า นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือสารคดี และนักเรียนที่ได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่จะเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือที่เหมาะสมในอันที่จะมุ่งส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กให้มากที่สุด
3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็ก เป็นแนวทางและข้อคิดในการพัฒนาคุณภาพหนังสือให้ดีขึ้น มีเนื้อหาสาระและแนวทางการเขียนมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชุมชนวัดศาลาลา สังกัดสำนักงานการศึกษา กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชาย 39 คน และนักเรียนหญิง 33 คน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมด 72 คน
2. กลุ่มทดลอง เป็นนักเรียนจากกลุ่มประชากร จำนวน 2 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียน นำรายชื่อนักเรียนมาจับสลากแบบง่ายเป็นกลุ่มทดลองห้องละ 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม รวมเป็นนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง 60 คน แล้วจับสลากแบบง่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
 - กลุ่มทดลองที่ 1 ได้อ่านหนังสือสารคดี
 - กลุ่มทดลองที่ 2 ได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี
3. ระยะเวลาในการทดลอง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการทดลองครั้งละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ในช่วงเวลา 11.45 น. ถึง 12.45 น. โดย
 - กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เวลาในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี
 - กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้เวลาในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

4. หนังสือที่นำมาใช้ในการทดลอง เป็นหนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง และหนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง (รายละเอียดการคัดเลือกหนังสืออยู่ในบทที่ 3)

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ

5.1.1 การได้อ่านหนังสือต่างประเทศ

5.1.1.1 การได้อ่านหนังสือประเภทสารคดี

5.1.1.2 การได้อ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี

5.2 ตัวแปรตาม

ความคิดสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถด้านหนึ่งของสมองในการคิดสิ่งแปลกใหม่ไปจากเดิม เป็นการกระทำที่บุคคลเลือกจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อสร้างรูปแบบใหม่ ความคิดใหม่ที่แตกต่างกันในหลายทิศทาง หรือผลิตผลงานใหม่ที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดละเอียดลออ

1.1 ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่คิดสิ่งที่แปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดง่าย ๆ ธรรมดา ๆ และแตกต่างจากคนอื่น ๆ

1.2 ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดได้อย่างรวดเร็ว และมีปริมาณมาก แตกต่างออกไปโดยไม่ซ้ำกันเลย

1.3 ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความคิดในรายละเอียด เพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวไว้ด้วย แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ ทอแรนซ์ (Paul E. Torrance) ชื่อ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ แบบ ก. (Thinking Creatively With Picture Form A.) ซึ่ง อาร์ รังสินธ์ ใต้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2521 (กรมการศึกษาคู. 2522 : 11)

2. หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นให้สำหรับเด็กอ่านโดยเฉพาะ อาจเป็นหนังสือภาพล้วน ๆ หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพหรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำขึ้นให้เนื้อหาสาระ รูปเล่ม และตัวอักษรที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และความสามารถของเด็กด้วย หนังสือสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 3 - 6 ปี จนถึง หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น อายุ 11 - 14 ปี แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสารคดี และบันเทิงคดี

2.1 หนังสือสารคดี ได้แก่ หนังสือที่ให้ความรู้ทั้งหลาย เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และความรู้ทั่วไป

2.2 หนังสือบันเทิงคดี ได้แก่ หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินทั้งหลาย เช่น นิทาน หนังสือภาพล้วน ๆ และหนังสือที่มีทั้งภาพและคำบรรยาย หนังสือโคลงกลอนต่าง ๆ และหนังสือนวนิยาย

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. หลังการทดลอง นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือสารคดี จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น
2. หลังการทดลอง นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น
3. นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี และนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. หนังสือสำหรับเด็ก
2. การอ่าน
3. ความคิดสร้างสรรค์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

หนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดทำขึ้นให้สำหรับเด็กอ่าน โดยเฉพาะ อาจจะเป็นหนังสือภาพล้วน ๆ หรือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องและรูปภาพ หรือหนังสือการ์ตูนก็ได้ หนังสือสำหรับเด็กจะต้องจัดทำขึ้นให้เนื้อหาสาระ รูปเล่ม และตัวอักษร ที่เหมาะสมกับวัย ความรู้และความสามารถของเด็กด้วย รูปแบบหรือลักษณะของหนังสือเด็ก จะมีหลายลักษณะโดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเล็ก ๆ จะมีลักษณะต่าง ๆ ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป จับถือได้สะดวก หรือเป็นเด็กเล็กยังมีหลายแบบจนถึงลักษณะพ็อคเก็ตบุ๊คสำหรับเด็กโต ระดับอายุของผู้อ่านตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน จนกระทั่งวัยรุ่น (ฉวีวรรณ อุทัยนันท์. 2527 : 13)

หนังสือเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาดรอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หนังสือจะเป็นอุปกรณ์การเรียนที่ดีให้กับเด็กทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ฉวีวรรณ อุทัยนันท์ (2527 : 15) แบ่งหนังสือออกเป็นระดับต่าง ๆ ตามวัย

ของเด็ก ดังนี้

1. วัยแรกเกิด - 3 ขวบ เป็นวัยที่เด็กยังอ่านหนังสือไม่ออกแต่สนใจรูปภาพหรือสัมผัสใด

2. วัย 3 - 6 ปี เป็นหนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน

3. วัย 6 - 11 ปี เป็นหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา

4. วัย 11 - 14 ปี เป็นหนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น

5. วัย 14 - 17 ปี เป็นหนังสือสำหรับวัยรุ่น

หนังสือสำหรับเด็กก่อนวัยรุ่น (อายุ 11 - 14 ปี) แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทสารคดี และบันเทิงคดี

1. หนังสือสารคดี หรือหนังสือความรู้ทั่วไป ได้แก่ หนังสือที่ให้ความรู้ทั้งหลาย เช่น ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และความรู้ทั่วไป ได้แก่ เรื่อง ผลิตภัณณ์เร็ว เคมี่เลมเล็ก ฯลฯ

2. หนังสือบันเทิงคดี คือ หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลินทั้งหลาย ได้แก่

2.1 นิทาน

2.2 หนังสือภาพลวน ๆ และหนังสือที่มีทั้งภาพและคำบรรยาย

2.3 หนังสือโคลงกลอนต่าง ๆ บทกลอนเด็ก ปล่อยเด็ก เป็นต้น

2.4 หนังสือนวนิยาย คือ เรื่องที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นมา เลียนแบบชีวิตจริง หรือคล้ายชีวิตจริง

การอ่าน

ความหมายของการอ่าน

เด็กในระดับประถมศึกษา อยู่ในช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเป็นอย่างยิ่ง การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของความงอกงามทุกด้านของเด็ก ความสามารถทางภาษา

ที่ต่างกันของเด็กเป็นผลให้ความพร้อมที่จะอ่านของเด็กต่างกันด้วย การเรียนทุกวิชาจำเป็นต้องอาศัย การอ่านเป็นเครื่องมือ ในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาเหล่านั้น การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก (มัทธนี ตูลยาพร. 2528 : 46)

* ในทางจิตวิทยา การอ่านเป็นกระบวนการอันซับซ้อนและมีความหมายหลายด้าน แล้วแต่ว่า ใครจะมองทางด้านไหน สมิท และเดชานท์ (Smith and Dechant. 1961 : 10 - 11) อธิบายว่า การอ่านเป็นการตอบสนองอย่างหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการสนใจ หนังสือเป็นสิ่งเร้า ที่ได้รับการตอบสนอง โดยผ่านประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วน เช่น การมองเห็น การได้ยินหรือการสัมผัส เป็นต้น ผลจากการอ่านทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งนับเป็นความเจริญงอกงาม ที่ได้พัฒนาขึ้น นักอ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่านถือว่าได้รับความงอกงาม

สตาฟเฟอร์ (Stauffer. 1969 : 5) ให้ความหมายของการอ่านเอาไว้ว่า

การอ่าน คือ ขบวนการอันซับซ้อน

การอ่าน คือ การได้รับข่าวสารจากสิ่งพิมพ์

การอ่าน คือ ความสามารถในการออกเสียงและทำความเข้าใจเรื่องราว

การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ

การอ่าน คือ การถ่ายทอดความคิด และความรู้จากยูเซียนไปสู่ผู้อ่านโดยผ่านสิ่งพิมพ์

* ฉะนั้น การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ และความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็น เพียงเสียงที่ใช้แทนของจริง ฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏ อยู่ในความนั้น (มัทธนี ตูลยาพร. 2528 : 47)

หรืออีกนัยหนึ่ง การอ่าน คือ การแปลความจากสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่อ่านให้ไ้ความหมาย ที่สมบูรณ์ สามารถจับใจความที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน ตลอดจนแนวความคิดของผู้เขียนได้ โดยอาศัย ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ จนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่อง ที่อ่าน และสามารถสรุปลงความเห็นได้ (สมใจ พุทธเบญจพจน์. 2528 : 9)

หรือการอ่าน คือ กระบวนการซับซ้อน ซึ่งสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ ของผู้เขียนโดยผ่านการแปลความหมายหรือตีความหมายจากตัวอักษร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ และสามารถทำความเข้าใจที่เกิดขึ้น ให้เป็นประโยชน์ในค่านิยมใดค่านิยมหนึ่ง (วิทยา วิมลทนอม.

2530 : 10)

ดังนั้นพอจะสรุปข้อคิดได้ว่า การอ่าน ก็คือ การให้ใคร่มาซึ่งข้อมูลความรู้สึกรู้จัก และ ความเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนพยายามถ่ายทอดให้

บทบาทและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง และประเทศชาติ แซฟแมน (Chapman. 1978 : 61 - 63) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นแนวทางสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ และการอ่าน ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนทุกสาขาวิชา และในชีวิตประจำวัน ของมนุษย์เราในปัจจุบัน

บันลือ พงษ์ะวัน (2524 : 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นแนวสื่อความหมายให้กว้างขวางแทนการพูด การฟัง โดยเฉพาะมีความจำเป็นทั้งกาลเวลาและระยะทาง สถานที่
2. การอ่านเป็นสื่อทำให้เข้าใจความคิดของผู้อื่น
3. การอ่านเป็นสื่อในทางรับรู้กับการเขียนเป็นสื่อในทางส่ง
4. การอ่านช่วยในการพูด และการเขียนมีคุณภาพดี กว้างขวาง ลึกซึ้ง และชัดเจน
5. การอ่านเป็นปัจจัยชีวิตที่ช่วยในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ได้กว้างขวางไม่มีขอบเขต

จำกัด

6. การอ่านทำให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีในสังคม
7. การอ่านช่วยให้สามารถพบทวนสิ่งที่ต้องการรับรู้ได้เป็นอย่างดี

ทรีฟิร พูลสุวรรณ (2530 : 68) กล่าวว่า การอ่านมีบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้

1. บทบาทของการอ่านต่อตนเอง

2. บทบาทของการอ่านต่อสังคม

1. บทบาทของการอ่านต่อตนเอง จำแนกออกได้ดังนี้

1.1 การอ่านช่วยให้เกิดความรู้ทางวิชาการ

1.2 การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ

1.3 การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การอ่านทำให้ทราบถึงพัฒนาการต่าง ๆ ของโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องบันดาลใจให้ผู้อ่านนำความรู้ ความคิดเหล่านั้นมามีส่วนสัมพันธ์กับการทำงาน และชีวิตประจำวัน สามารถจินตนาการหรือประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ

1.4 การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงาม

1.5 การอ่านช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ตลอดจนช่วยป้องกันและแก้ปัญหาบางอย่างได้

1.6 การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

2. บทบาทของการอ่านต่อสังคม

2.1 การอ่านมีบทบาทในการช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการเมือง

การปกครอง

2.2 การอ่านมีบทบาทในแง่การให้ความร่วมมือของชนในสังคม การอ่านทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม ให้และรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้

2.3 การอ่านทำให้เข้าใจสภาพเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งหมุนเวียนเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งสำหรับเด็ก เพราะนอกจากจะช่วยให้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้แล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่เขาจะใช้ในการศึกษาหาความรู้ และความบันเทิงให้แก่ชีวิต ทั้งภายในสถานศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพแล้ว การอ่านเป็นนิสัย อย่างหนึ่งซึ่งสร้างสรรค์และส่งเสริมได้ จะต้องปลูกฝังกันตั้งแต่วัยเป็นเด็ก การอ่านเหมือนทักษะ

อื่น ๆ คือ สามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ (มัทนี ทูลยาทร. 2528 : 54) ฉะนั้น การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กเปรียบเสมือนการมอบสมบัติอันมีค่ามหาศาล เพราะความรู้ที่ไต่จากการอ่านย่อมเป็นทุนในตัวเด็กที่จะแสวงหาความรู้สูง ๆ ขึ้นไป การศึกษาด้วยตนเองจากการอ่านย่อมจะเป็นผลดีเสมอ เป็นการลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก ทำให้เด็กเป็นผู้มีแนวความคิดเห็นกว้างขวาง รู้จักเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรู้จักเลือกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตน วิธีการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านที่ได้ผลมากที่สุด ก็คือการส่งเสริมการอ่าน "การส่งเสริมการอ่าน" หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งสนับสนุนทักษะต่าง ๆ ที่จะจุดจิตใจให้เกิด ความอยากกรออยากอ่านจนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่าน และนิสัยดังกล่าวจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันกว้างขวาง อันจะส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคลนั้น ๆ มีความรอบรู้เพิ่มขึ้น การมีความคิดสร้างสรรค์ขึ้นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ เพศ วัย อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาของแต่ละคน (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2530 : 29)

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ครูควรทราบถึงความสนใจของเด็กวัยต่าง ๆ เพื่อจะได้จัดหาและสนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัย (อรสา กุมาริ ปุกชุด. 2526 : 321 - 322) ซึ่งความสนใจของเด็กวัยต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

เด็กที่มีอายุประมาณ 6 - 9 ขวบ

1. สนใจต่อธรรมชาติแวดล้อม
2. เริ่มมีความคิดคำนึง จินตนาการมากขึ้น
3. ชอบเรื่องเกี่ยวกับ เทวดา นางฟ้า นิทาน นิยายต่าง ๆ
4. มีช่วงความสนใจยาวขึ้น
5. ชอบเรื่องชวนให้คิด

6. เด็กชายและหญิงอาจแยกความสนใจในการอ่านต่างกัน เช่น เด็กชายชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับของเล่นที่สวยงาม ๆ เป็นต้น ดังนั้น เรื่องราวที่สนุกสนาน หรือกิจกรรมแปลก ๆ ที่บอกถึงวิธีการทำ วิธีการนำไปใช้จะเหมาะสมกับเด็กวัยนี้

เด็กที่มีอายุประมาณ 9 - 11 ขวบ

1. ระยะนี้เรียกว่าเป็นระยะที่เด็กเริ่มมีความสนใจต่อการอ่านอย่างจริงจัง เด็กชายและหญิงก็จะเริ่มมีความสนใจต่อเรื่องที่อ่านแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

2. ช่วงเวลาความสนใจประมาณ 20 - 30 นาที

3. สนใจเกี่ยวกับเพื่อน บุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น

4. พยายามหาตัวอย่างที่จะยึดไว้เป็นแบบปฏิบัติ และสนใจที่จะหาความรู้ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากขึ้น

5. สนใจกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกีฬา การประดิษฐ์ค้นคว้าต่าง ๆ

6. สามารถเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ฟัง ได้อ่าน หรือพบเห็นได้มากยิ่งขึ้น

หนังสือที่เหมาะสมกับเด็กระดับนี้ ได้แก่ หนังสือที่ท้าทายให้เกิดความคิดต่าง ๆ หรือแนะนำวิธีการที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป หรือเรื่องที่ให้อะไรคิดสอนใจ ให้แนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนการผลงาญต่าง ๆ เป็นต้น

เด็กที่มีอายุประมาณ 12 - 14 ปี

1. มีช่วงความสนใจประมาณ 30 - 40 นาที

2. สนใจเรื่องที่แตกต่างกันตามเพศของตน

3. รู้จักเลือกหนังสืออ่านหลายประเภทขึ้น

4. เริ่มมีความคิดอย่างจริงจังว่าตนเองจะประพฤติปฏิบัติตามแบบที่ตนเองชอบใจอย่างไร

5. เริ่มสนใจที่จะวิพากษ์วิจารณ์ตัวละครในเรื่องที่อ่าน

หนังสือที่อาจจัดหาไว้ให้เด็กวัยนี้ อาจเป็นประเภทเรื่องสั้น เรื่องมขที่มีแนวความคิดที่แปลกใหม่ เรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลที่น่าสนใจ สารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ และเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์ในทุกสังคม ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่เป็นเอกลักษณ์ และค่อนข้างจะหาได้ยาก เป็นสิ่งที่มิอยู่ในทุกคน แต่ละคนจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์

ที่เขาได้รับ บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น บิดา มารดาและครู จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยการเป็นผู้คอยกระตุ้นและชี้แนะให้เด็กเฝ้าหาความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ให้การอบรมเลี้ยงดูในแบบประชาธิปไตย โดยให้เด็กได้มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ ให้การฝึกฝนการคิดอยู่เสมอ ส่งเสริมให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกฝนจินตนาการ และมีความเป็นตัวของตัวเอง และความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งของมนุษย์ที่ต้องการได้รับการพัฒนาฝึกฝนสร้างเสริมทั้งระยะแรกของชีวิตให้เจริญงอกงามและใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควรจะเป็นมนุษย์ก็จะเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค มีวิธีการแก้ไขปัญหาและสามารถคาดคะเนปัญหาอุปสรรคล่วงหน้า พร้อมทั้งวิธีการแก้ไข ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ✓

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ผู้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทอแรนซ์ (Torrance. 1964 : 16) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการของความรู้สึกไวต่อปัญหาหรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไป แล้วรวบรวมความคิดหรือตั้งเป็นสมมุติฐาน ทำการทดสอบสมมุติฐานและเผยแพร่ผลที่ได้จากการทดสอบสมมุติฐานขึ้น ✓

แอนเดอร์สัน และคนอื่น ๆ (Anderson and others. 1970 : 90) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมของบุคคลซึ่งแสดงความคิดใหม่ ๆ อันเป็นกรกระทำที่บุคคลเลือกจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อสร้างรูปแบบใหม่ ความคิดใหม่ หรือผลิตผลงานใหม่ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนเป็นเจ้าของในระดับต่าง ๆ กัน และความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้จากสภาพการณ์ที่เหมาะสมแล้วสโตนและสมิท (Westcott and Smith. 1967 : 2) กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่ประสบการณ์เดิมของตนออกมาแล้วนำประสบการณ์นั้นมาจัดให้อยู่ในรูปแบบใหม่ การจัดรูปแบบใหม่จะเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคนและไม่จำเป็นจะต้องเป็นสิ่งใหม่ระดับโลก ส่วนบาร์อนและเมย์ (อาร์ รังสินท์. 2528 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Baron and May. 1960) กล่าวว่า ความสามารถของมนุษย์ด้านความคิดสร้างสรรค์ จะนำไปสู่สิ่งใหม่ ๆ เกิดผลผลิตใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี รวมทั้งความสามารถในการ

ประติมากรรมสิ่งแปลกใหม่ และสอดคล้องกับ เครฟคาล (อาร์ รังสินท์. 2528 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Drevdahl. 1960) ที่ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการ คิดสร้างผลผลิตหรือสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่เป็นที่รู้จักมาก่อน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเกิดจากการรวมเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์แล้วเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ และสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นั้นไม่จำเป็นจะต้องเป็นสิ่งที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง อาจออกมาในรูปของผลิตภัณฑ์ศิลปะ วรรณคดี วิทยาศาสตร์ หรือเป็นเพียงกระบวนการหรือวิธีการเท่านั้นก็ได้ ส่วนวอลลาซ และโคแกน (Wallach and Kogan. 1965 : 14) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะเกิด "โยงสัมพันธ์" (Association) กล่าวคือ เมื่อระลึกถึงสิ่งหนึ่งใดก็จะ เป็นสะพานช่วยให้ระลึกถึงสิ่งอื่นที่มีความสัมพันธ์กันใดต่อไปอีกเป็นลูกโซ่ ส่วนความคิดของ ออสบอร์น (Osborn. 1963 : 55) นั้น ความคิดสร้างสรรค์เป็นจินตนาการประยุกต์ (Applied Imagination) คือ เป็นจินตนาการที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ มิใช่เป็นจินตนาการที่พุ่งชนเล่นลอยโดยทั่วไป

อาร์ รังสินท์ (2529 : 84) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิด จินตนาการประยุกต์ที่สามารถนำไปสู่สิ่งประดิษฐ์คิดค้นพบใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี เป็นความคิดใน ลักษณะที่คนอื่นคาดคิดไม่ถึง หรือมองข้าม เป็นความคิดหลากหลาย คิดไว้วางใจ เน้นทั้งปริมาณ และคุณภาพ อาจเกิดจากการคิดผสมผสานเชื่อมโยงระหว่างความคิดใหม่ ๆ กับประสบการณ์เดิม ที่เกิดสิ่งใหม่ที่แก้ปัญหาและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งสามารถอธิบายความคิด สร้างสรรค์ได้ 3 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะทางกระบวนการ หมายถึง ความรู้สึกไวต่อปัญหา หรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และพยายามคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดระเบียบความคิดตั้งเป็นสมมุติฐาน และทำการทดสอบหรือ พิสูจน์สมมุติฐานเพื่อค้นพบความจริงหรือทางแก้ปัญหา และเมื่อพิสูจน์ได้แล้วจึงพยายามสื่อสาร ความคิดในคนอื่นเข้าใจ

2. ลักษณะของบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น สนใจ กว้างขวาง ชอบเสาะแสวงหา ศึกษาจนกว่า ไม่ชอบทำตามอย่างใครโดยไม่มีเหตุผล เป็นนักสู้ มุมานะ ไม่ยอมเลิกล้มอะไรง่าย ๆ คิดริเริ่ม ชอบหาประสบการณ์ใหม่ ๆ มีความคิดอิสระยืดหยุ่น

ไม่ยึดมั่นกับสิ่งใดจนเกินไป ไม่เคร่งครัดกับระเบียบแบบแผนมากนัก มีอารมณ์ขัน ชอบทำงาน เพื่อความสุขและความพอใจ ไม่หวังสินจ้างและรางวัลจากผู้อื่น และเป็นคนที่มีกษณะชอบถามคำถามว่า สิ่งนี้คืออะไร และจะเปลี่ยนเป็นอะไรไปบ้าง

3. ลักษณะทางผลิตผล หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกที่ผลผลิตหรือผลงาน ที่สร้างขึ้น ซึ่งระดับของความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุด-สูงสุด ตั้งแต่การกลาแสดงออก และการแสดงออก อย่างอิสระ การผลิตงานที่ต้องอาศัยทักษะ การแสดงความคิดใหม่ของตนเอง การประดิษฐ์อย่าง สร้างสรรค์ การพัฒนางานที่ใดก็อย่างสร้างสรรค์ และการคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงสุด ซึ่งอาจจะ ออกมาในทฤษฎี นามธรรมก็อยู่ในขอบข่ายนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 1) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ในอีก ทัศนะหนึ่งว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการรับรู้ปัญหา หรือคัดกรองข้อมูล สร้าง สมมุติฐาน ทดสอบสมมุติฐาน และสื่อความหมายให้ทราบผลลัพท์ และนิพนธ์ จิตต์ภักดิ์ (2528 : 17) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการคิด การกระทำผลงานใหม่ ๆ ที่มนุษย์คิดและประดิษฐ์ขึ้น โดยทั่วไป ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ เกิดจากการคิดริเริ่มประดิษฐ์อะไร ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีใครคิดค้นมาก่อน และเกิดจากการคิดคัดแปลงสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้เป็นประโยชน์ แก่มนุษย์

นอกจากนี้ สุสดี ภูอินทร์ (2526 : 68) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ไว้ว่า เป็นความสามารถในการคิดสิ่งที่แปลกใหม่ เป็นความสามารถที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแง่มุมใหม่ และเป็นกระบวนการใช้ความคิดหลากหลายทิศทาง ซึ่งนำไปสู่ ความสำเร็จในการคิดแก้ปัญหา

จากนิยามดังกล่าว จะพบว่า นักจิตวิทยาและนักการศึกษาเชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถพิเศษด้านหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในทุกคน และสามารถที่จะพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ในตัวบุคคลได้ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งที่จะช่วยกันพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดแบบอเนกนัย ขอมรับสนับสนุนการทำ สิ่งแปลกใหม่ของ นักเรียน และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ของเด็ก

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จากทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford. 1967 : 267 - 293) ได้อธิบายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะที่สำคัญซึ่งประกอบด้วยความคิดที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะการคิดที่แปลกใหม่แตกต่างจากความคิดง่าย ๆ ธรรมดา หรือความคิดที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น เป็นลักษณะการคิดที่เกิดขึ้นครั้งแรก ไม่เคยมีใครนึกหรือคิดมาก่อน และเป็นความคิดที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
2. ความคิดคล่องตัว (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการคิดได้อย่างรวดเร็ว มีปริมาณมาก และไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน ความคิดคล่องตัวนี้มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา โดยแบ่งออกเป็น

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้คำอย่างคล่องแคล่วนั่นเอง

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านการโยงสัมพันธ์ (Association Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาข้อคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางด้านการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วิธีหรือประโยค

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ประเภทหรือแบบของความคิด แบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดให้หลายอย่าง อย่างอิสระ

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางด้านการคิดแปลง (Adaptive Flexibility)

4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการคิดถึงรายละเอียดเพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์

ลิกอน (อาร์ รังสันท์. 2528 : 54 ; อ้างอิงมาจาก Ligon. 1959) ซึ่งสรุปผลการศึกษาเด็กที่มีอายุ 6 - 12 ปี ดังนี้

เด็กอายุ 6 - 8 ปี การสร้างสรรค์จินตนาการของเด็ก จะเริ่มเข้าสู่ความเป็นจริงมากขึ้น ไม่ชอบการฝันเฟื่อง การจินตนาการลดลง จะใช้การวาดภาพแทนความคิดคำนึง และรักการเรียนรู่มาก ช่วงวัยนี้จึงเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่จะช่วยให้เขาได้ใช้ความคิดและแสดงออก เด็กสามารถที่จะวางแผนโดยไม่ต้องการความช่วยเหลือ พ่อแม่หรือครูสามารถที่จะช่วยเด็กโดยการตอบคำถามอย่างตรงไปตรงมา และควรมีการสนับสนุนให้เด็กได้มีการเล่นบทบาทสมมติ และมีกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ เพราะเป็นช่วงเวลาที่ควรส่งเสริมสร้างคุณลักษณะและหลักจริยธรรม

เด็กอายุ 8 - 10 ปี เด็กจะเพิ่มความสามารถในการใช้ทักษะเพื่อสร้างสรรค์งาน และสามารถค้นพบวิธีการต่าง ๆ ที่จะสร้างผลงานสร้างสรรค์ ชอบการเป็นตัวเอง ชอบท้าทาย เติบโต พวกเขาควรได้รับการสนับสนุนให้ใช้จินตนาการและทักษะเพื่อช่วยเหลือเพื่อน ๆ ได้ เด็กต้องการโอกาสที่จะแสดงออกในความคิดริเริ่มและความคิดอย่างคล่องแคล่ว ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ทักษะและความสามารถในการสิ่งที่เขาได้เรียนรู้

เด็กอายุ 10 - 12 ปี ชอบสำรวจสิ่งต่าง ๆ เด็กผู้หญิงชอบสำรวจหนังสือชนิดต่าง ๆ และการเล่นสมมติ เด็กชายชอบประสบการณ์ตรง ช่วงเวลานี้เป็นระยะที่สำคัญของการอ่าน (Great age for reading) พวกเขาใช้เวลาสนใจในการอ่านและจินตนาการมากขึ้น เด็กจะพยายามเพิ่มประสบการณ์ในทุกอย่าง ควรให้โอกาสเด็กได้สำรวจ ได้สร้าง ได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีโอกาสได้อ่านซึ่งดีเท่ากับช่วยให้เด็กได้สื่อสารกับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ของตน เป็นช่วงเวลาสำหรับการสำรวจความสามารถ ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในการทำงานยากเรื่อย ๆ ลิกอน เสนอว่าควรให้เด็กได้รับรู้เรื่องราวของบุคคลที่ยืนหยัดต่อสู้เพื่อที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จ เด็กต้องการทดสอบความคิดและทักษะของเขาเอง ซึ่งเขาควรได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อใช้ในการวางแผนกิจกรรมและใช้ในการอภิปรายกับคนอื่น ๆ

ประโยชน์ของการคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้พัฒนาชีวิตมนุษย์ไปในทางสร้างเสริม ช่วยในการวางแผน ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน และช่วยแก้ไขปัญหในงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นแนวทางให้เกิดความก้าวหน้า มีอนาคตแจ่มใส มีความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ

ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

มิลเลอร์ (Miller. 1970 : 196) กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ว่า เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเล่าเรื่องในแนวที่เขาสนใจ วาดภาพจากสิ่งที่เขาได้เห็น ส่วน มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 223) กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่นโดยทั่ว ๆ ไป ในลักษณะเฉพาะอย่างคือมีความเป็นตัวของตัวเอง และไม่คลาคลุ้งต่อสิ่งที่เขายังไม่ทราบต่อสิ่งที่ลึกลับน่าสงสัยหรือประหลาดใจ แต่กลับรู้สึกพอใจกับสิ่งที่เผชิญกับสิ่งเหล่านี้ และ กรอเพลย์ (Cropley. 1970 : 124) กล่าวว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง มีความพร้อมที่จะเสี่ยง มีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า และมีความสามารถที่จะยืดหยุ่นความคิดได้อย่างแคลวคล่องในระดับสูง

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 6) สรุปลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. มีความอยากรู้อยากเห็น
2. ประหลาดใจหรือสนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่
3. ชอบเสี่ยง
4. มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง
5. ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่น
6. เป็นอิสระทั้งความคิดและการกระทำ
7. มีความพึงพอใจที่กระตือรือร้น

8. มีความยืดหยุ่น ทั้งความคิด การกระทำ สามารถดัดแปลงแก้ไขวิธีการและการทำงาน
ได้อย่างเหมาะสม

9. ทำงานเพื่อความสุขของตนเอง มีไ้หวังผลหรือการยกย่องจากคนอื่น
10. มีความไวต่อปัญหา
11. มีความเต็มใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นใหม่เสมอ
12. มีความคิดของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร
13. คิดลึกซึ้งแตกฉาน
14. รู้จักดัดแปลงความคิดให้เหมาะสม
15. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก

โดยธรรมชาติแล้วความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวเราทุกคน จากการ
ศึกษาของ เกล (Gale. 1960 : 430) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่
ส่งเสริมและพัฒนาขึ้นได้ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้อยู่ติดตัว (Gene) ของบุคคล
หากแต่เป็นพฤติกรรมที่ได้รับภายหลัง เช่น เกี่ยวพันบุคลิกภาพของมนุษย์ ฉะนั้นความคิดสร้างสรรค์
ของบุคคลจะมากหรือน้อยเพียงไรย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เขาได้รับ

โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 146) ได้ศึกษาพบว่า ภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคล
กล้าคิดอย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัย รู้สึกว่าตนเองมีความ ได้รับความยอมรับ
รวมทั้งภาวะที่เสริมสภาพในการแสดงออกโดยไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ หรือถูกประเมินผล

ครูควรตระหนักว่า ภูมิความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อสังคม และควรรหาทาง
ส่งเสริมให้ผู้มีคุณสมบัติเหล่านี้ได้พัฒนาและเจริญงอกงามไปในทางที่พึงประสงค์ และเป็นประโยชน์
เต็มความสามารถของแต่ละคน (ฮาร์กสกีคกี หมั่นจักร. 2524 : 14 - 15) ซึ่งอาจทำได้
ดังนี้

1. พยายามศึกษาให้เข้าใจและรู้จักนักเรียนของตนในแง่มุมต่าง ๆ เป็นอย่างดี
และพิจารณาว่านักเรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และมีแนวโน้มของ

ความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันมากน้อยเพียงไรและอย่างไร เพื่อจะได้จัดบรรยากาศการเรียน และเสนอบทเรียนหรือมอบหมายงานให้เหมาะสมแก่ความต้องการและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

2. เสนอปัญหาหรือเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่คนสอนให้สอดคล้องกับระดับชั้นของการพัฒนาการของนักเรียน
3. ควรตระหนักถึงความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนในเรื่องความยากง่าย
4. ควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลโดยหลีกเลี่ยงการตำหนิหรือสักทิ่มข้อความหรือข้อความที่แตกต่างจากปกติ แต่แสดงให้เห็นถึงแนวของการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ให้ความสำคัญแก่นักเรียน ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ
6. ในการสอนควรให้ความสนใจและเพ่งเล็งถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นหลัก
7. ควรนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการสอน เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาและค้นพบสิ่งที่ต้องเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด และควรเน้นเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นพิเศษ
8. เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมุ่งถึงการเรียนรู้อัตลักษณ์ที่เป็น "แก่น" ของวิชาต่าง ๆ อย่างแท้จริง และการนำเอาหลักการหรือทฤษฎีและกฎเกณฑ์ไปใช้มากกว่าที่จะสนใจท่องจำ

ครูควรมีใจกว้าง มีความรู้ในสิ่งที่คนสอนอย่างกว้างขวางและเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนให้นักเรียนได้อย่างดี และประการสำคัญรู้จักลักษณะของความริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวของนักเรียน และสนับสนุนให้เขาได้พัฒนาไปจนสุดความสามารถของเขาด้วย

วิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กประถมศึกษา

วิธีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อาจใช้วิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธี เพื่อฝึกให้คิดแบบอเนกนัย ฝึกการวิเคราะห์ปัญหา อาจใช้วิธีฝึกหลายวิธีประกอบกัน (หุสดี ภูมิอินทร์. 2526 : 105 - 109) ซึ่งพอสรุปวิธีการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. การฝึกการแก้ปัญหาในทางสร้างสรรค์

เทคนิคการแก้ปัญหานั้นจะกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีหลายประการ เช่น เทคนิคในการระดมสมอง เทคนิคการใช้คำถาม รวมทั้งการที่ครูคิดแปลงวิธีการที่ใช้ในแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์มาใช้ฝึกนักเรียน สำหรับการใช้คำถามนั้น เป็นวิธีการที่ได้ผลมากในการฝึกให้เด็กมีความคิดอเนกนัย คำถามที่ครูจะใช้กระตุ้นความคิดควรเป็นคำถามที่เน้นความคิดเป็นคำถามปลายเปิดที่มีคำตอบได้หลายคำตอบ เช่น คำถามประเภท "ทำไม" "อย่างไร" ครูอาจคิดกิจกรรมเพื่อฝึกการแก้ปัญหานั้นเองได้โดยคิดแปลงวิธีการที่ใช้ในแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ มาใช้ฝึก เช่น

1.1 ครูอาจเสนอปัญหาเพื่อให้ใช้ความคิดที่แปลกใหม่

1.2 ครูให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการกระทำหรือเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง

1.3 ครูให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

2. การระดมสมอง

การระดมสมองเป็นวิธีการหนึ่งที่จะได้มาซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหา จุดประสงค์ของการระดมสมองมี 2 ประการ ประการแรก เป็นจุดประสงค์ระยะยาวเพื่อแก้ปัญหาที่สำคัญ ประการที่สอง เป็นจุดประสงค์ระยะสั้นเพื่อให้ได้ความคิดต่าง ๆ ที่อาจมีคุณค่าในการแก้ปัญหา วิธีการในการระดมสมองมีกฎเกณฑ์ 4 ประการคือ

2.1 ต้องการให้ได้ความคิดมากที่สุด โดยเชื่อว่าความคิดจากหลายคนจะดีกว่าจากบุคคลใดคนหนึ่ง

2.2 กระตุ้นให้ได้ความคิดแปลก ๆ ซึ่งมากเท่าไรยิ่งดี

2.3 ไม่ให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดของแต่ละคน

2.4 สนับสนุนให้มีการรวมความคิดและปรับปรุงความคิด

หลักการสำคัญในการระดมสมองก็คือ การแยกการแสดงความคิดเห็นออกจากการวิจารณ์
ให้ทุกคนได้แสดงความคิดมากที่สุด

3. การให้บทเรียนสำเร็จรูปหรือชุดการฝึกความคิดสร้างสรรค์

4. การให้กำลังใจและให้รางวัล การสนับสนุนส่งเสริมให้รางวัลผู้ที่คิดสร้างสรรค์
เป็นสิ่งที่จูงใจให้คนทั่ว ๆ ไปเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือกับความคิดสร้างสรรค์

การส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก โดยการหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยเด็ก
ให้อ่านอยู่เสมอ และให้เด็กได้มีโอกาสเลือกหาหนังสือที่สนใจอ่านเองด้วย ซึ่งจะช่วยปลูกฝัง
เจตคติให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน การอ่านหนังสือทำให้เด็กได้โลกทรรศน์ที่กว้าง อันเป็นพื้นฐาน
อย่างหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสรรค์ต่อไป (ตุสดี ภูอินทร. 2526 : 98 - 99) ความสนใจ
ในการอ่านเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ ชันดและโทรวบริจ
กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า บุคคลนั้นจะต้องมีความสนใจในการอ่านอย่าง
กว้างขวาง (Sund and Trowbridge. 1967 : 349 - 350) เพราะหนังสือเป็นสิ่งเร้า
อย่างหนึ่งที่อยู่ในรูปของภาษาและบางครั้งมีรูปภาพประกอบด้วย หนังสือสามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เกิด
ความคิดสร้างสรรค์ได้ เมื่อพิจารณาตามหลักความคิดของกิฟฟอร์ดที่กล่าวว่า ความสามารถของ
บุคคลที่จะคิดใคร่ครวญกว้างขวางและมีความคิดริเริ่มขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่มากระตุ้นให้เกิดความคิด
ซึ่งมีอยู่ 4 ชนิด (เพชาว พัทธิน. 2523 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Guilford. 1966)
คือ

1. รูปภาพ
2. สัญลักษณ์ (ตัวอักษร)
3. ภาษา (คำพูด)
4. พฤติกรรม

แนวความคิดของกิลฟอร์ดนี้ตรงกับการศึกษาของ คอมพตัน (ศิริพนัน จันทรศิริ. 2516 : 35 - 36 ; อ้างอิงมาจาก Compton. 1968 : 164) ที่ศึกษาพบว่า กิจกรรมประเภทให้คิดแล้วพูดออกมาเท่าที่จะทำได้ จะช่วยเพิ่มความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิธีการบันทึกด้วยหนังสือโดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือ แล้วพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเป็นวิธีการหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2522 อารี รังสิเนห์ ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย โดยศึกษากับนักเรียนชั้น ป.5 ถึง ม.ศ. 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนจากกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดตกแตงสูงกว่านักเรียนจากภาคอื่น ๆ และยังพบอีกว่านักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดริเริ่มสูงกว่านักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล องค์การและโรงเรียนราษฎร์ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะโรงเรียนสาธิตมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอบรมสั่งสอนที่เน้นการฝึกให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง รู้จักตัดสินใจ เน้นการคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ ส่งเสริมให้เด็กมีการแสดงออกทั้งความคิด และการกระทำ ด้วยการจัดบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กอยากเรียนรู้ (กรมการฝึกหัดครู. 2522 : 44 - 45)

นอกจากนี้ พเยาว์ ทักษิณ (2523 : 211) ได้ทำการศึกษา โดยการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระกับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง และเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่างกัน พบว่าหลังจากการฝึกแล้วนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาภาษาไทยสูง มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปี พ.ศ. 2525 ชื่นจิต การบุญ (2525 : 58 - 60) ได้ทำการศึกษาอิทธิพล
ของการฝึกความสามารถทางการคิดแบบอเนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 30 คน โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการสอบแบบอเนกนัย และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบเอกนัยในเนื้อหา
เดียวกัน ภายหลังการสอนรวม 16 ชั่วโมง นำเด็กทั้ง 2 กลุ่มมาทดสอบอีกครั้ง พบว่า

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์
ในด้านการคิดคล่องตัว และความคิดละเอียดลออ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบ
ความแตกต่างกันในด้านการคิดริเริ่ม
2. ด้านการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนจาก
แบบทดสอบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. คะแนนจากแบบทดสอบการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
ทั้ง 3 ด้าน ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับ วีระ ผังรักษ์ (2528 : 60) ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการทดลองทำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ พบว่า นักเรียน
ที่ทำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ มีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ราตรี รัตนพิลลพ (2530 : 62 - 63) ทำการเปรียบเทียบผลของการบันทึกด้วย
หนังสือแบบกลุ่ม และรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี
ผลการวิจัย พบว่า

1. เด็กที่ได้รับการบันทึกด้วยหนังสือแบบกลุ่มและรายบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเอง
และความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการบันทึกด้วยหนังสือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

2. เด็กที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกับเด็กที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เด็กที่ได้รับการบำบัดด้วยหนังสือแบบกลุ่ม และรายบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเองและความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ ซึ่งควรส่งเสริมและปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย ควรจัดหาประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้นเต็มที่

งานวิจัยต่างประเทศ

บาร์รี (Barry. 1974 : 7577-A) ได้ศึกษาความก้าวหน้าด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนจากครูที่มีใจกว้าง กับครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู 20 คน นักเรียน 240 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของครูมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

ยูเซฟ (Yoosef. 1975 : 5355-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับแรงงูใจ 3 แบบ คือ แบบชูและท่าโพซ แบบโหลางวัล และแบบโหลผล กลุ่มตัวอย่าง 168 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มโหลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พบว่า กลุ่มโหลองที่โหลแรงงูใจแบบชูและท่าโพซจะมีพฤติกรรมสร้างสรรค์ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม กลุ่มโหลองที่โหลแรงงูใจแบบโหลางวัลและแบบโหลผลจะมีพฤติกรรมสร้างสรรค์ดีกว่าอีก 2 กลุ่ม และกลุ่มที่โหลแรงงูใจแบบโหลผลจะมีพฤติกรรมสร้างสรรค์สูงที่สุด

ฮิกส์ (Hicks. 1980 : 44 - 48) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์และความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับ ไอ.คิว. และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 4 พบว่า ความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

พัฒนาขึ้นได้โดยอาศัยกิจกรรมในชั้นเรียน และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างความคิดสร้างสรรค์ กับ ไอ.คิว. และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน

ในปี ค.ศ. 1982 เอคินบอย (Akinboye. 1982 : 1 - 5) ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและเพศของเด็กไนจีเรียกับความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบ ของทอแรนซ์กับเด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ 10 - 17 ปี จำนวน 30 คน จากชั้นมัธยมศึกษา ของโรงเรียนในไนจีเรีย แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยมีเพศชายและเพศหญิงกลุ่มละ เท่า ๆ กัน นักเรียนกลุ่มแรกถูกทดสอบอย่างเคร่งครัด ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ถูกทดสอบตามสบาย ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ 2 มีระดับคะแนนในด้านความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิด กลองตัวสูง ผลการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่า การถูกทดสอบอย่างเคร่งครัด จะยับยั้งการรับรู้และ ยังพบว่า นักเรียนชายมีความคิดยืดหยุ่นมากกว่านักเรียนหญิง

นอกจากนี้ สมิธ และคาร์ลสัน (Smith and Carlson. 1983 : 167 - 195) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์กับเด็กอายุ 7 - 11 ปี โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก 7 - 8 ปี กลุ่มที่ 2 อายุ 8.1 ปี - 9.11 ปี กลุ่มที่ 3 อายุ 10 - 11 ปี โดยทดสอบความสามารถพิเศษในการรับรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์และความ เพื่อดัน พบว่า ในขณะที่เด็กกลุ่มที่ 1 มีความคิดสร้างสรรค์ลดลง เด็กกลุ่มที่ 3 จะมีความคิด สร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กอายุ 7 ปี มีความสัมพันธ์กับการเริ่มเข้าโรงเรียน และความคิดสร้างสรรค์สูง เมื่ออายุ 10 - 11 ปี นั้นแสดงว่าเด็กปรับตัวได้และมีการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

จากการวิจัยในต่างประเทศ พบว่า ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ครูควร มีใจเปิดกว้าง ยอมรับชมเชย และยอมรับผลงานสร้างสรรค์ของเด็กและในการพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ในเด็กจะต้องใช้เวลาพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มทดลอง

1. กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชุมชนวัดสาขลา สังกัดสำนักงานการศึกษาธิการอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชาย 39 คน และนักเรียนหญิง 33 คน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมด 72 คน

2. กลุ่มทดลอง เป็นนักเรียนจากกลุ่มประชากร จำนวน 2 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนนำรายชื่อนักเรียนมาจับสลากแบ่งจ่ายเป็นกลุ่มทดลองห้องละ 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม รวมเป็นนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง 60 คน แล้วจับสลากแบ่งจ่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลองที่ 1 ให้อ่านหนังสือสารคดี

กลุ่มทดลองที่ 2 ให้อ่านหนังสือบันเทิงคดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ของทอแรนซ์ (Torrance)
2. หนังสือที่ใช้ในการทดลอง มี 2 ประเภท
 - 2.1 หนังสือสารคดี จำนวน 30 ชื่อเรื่อง
 - 2.2 หนังสือบันเทิงคดี จำนวน 30 ชื่อเรื่อง

1. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบของทอแรนซ์ (Torrance) ชื่อแบบทดสอบ

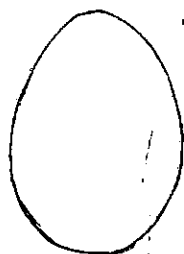
ความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปภาพเป็นสื่อ แบบ ก. (Thinking Creatively With Picture Form A.) ซึ่งอาร์ รังสินธ์ ได้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2521 มาเป็นแบบทดสอบในครั้งนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2522 : 11)

1.1 ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก. ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ชุด หรือ 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมชุดที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) โดยให้เด็กต่อเติมภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เป็นสติ๊กเกอร์ สีเขียวรูปไข่ ให้เด็กต่อเติมภาพให้แปลกใหม่น่าสนใจ และน่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่วาดให้แปลกที่สุด

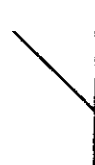
ตัวอย่าง

กิจกรรมชุดที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion)

โดยให้เด็กต่อเติมภาพให้แปลกจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เป็นรูปเส้นในลักษณะต่าง ๆ มีจำนวน 10 ภาพ เป็นการต่อเติมภาพให้แปลก น่าสนใจ และน่าสนใจที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วตั้งชื่อภาพที่ต่อเติมเสร็จแล้วให้แปลก และน่าสนใจด้วย

ตัวอย่าง

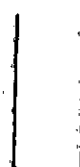
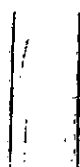

1. _____

2. _____

กิจกรรมชุดที่ 3 การใช้เส้นคู่ขนาน (Parallel Line) โดยให้เด็ก
ต่อเติมภาพจากเส้นคู่ขนาน จำนวน 30 คู่ ต่อเติมทั้ง 30 คู่ เน้นการประกอบภาพโดยใช้
เส้นคู่ขนานเป็นส่วนสำคัญของภาพ และต่อเติมภาพให้แปลก แตกต่าง ไม่ซ้ำกัน แล้วตั้งชื่อภาพ
ที่ต่อเติมแล้วควย

ตัวอย่าง

1. 2. 3.

การทำแบบทดสอบทั้ง 3 กิจกรรม เน้นการวาดภาพให้แปลก น่าสนใจ
น่าสนใจ และวาดจากความคิดของตัวเอง หรือแสดงเอกลักษณ์ของภาพ กิจกรรมทั้ง 3 ชุด
ใช้เวลาทดสอบกิจกรรมชุดละ 10 นาที เมื่อหมดเวลากิจกรรมหนึ่ง ก็ต้องเริ่มทำกิจกรรมชุดถัดไป
ทันที กิจกรรมทั้ง 3 ชุด จึงใช้เวลา 30 นาที

1.2 การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ ใช้คู่มือการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก. ของกรมการฝึกหัดครูที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2521 โดยแบ่งตามองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.2.1 ความคิดริเริ่ม

ตรวจให้คะแนนกิจกรรมทั้ง 3 ชุด การให้คะแนนภาพที่ซ้ำกันมากจะให้คะแนน 0 ทั้งรายชื่อที่กำหนดไว้ต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ภาพที่ให้คะแนนความคิดริเริ่มศูนย์

ในกิจกรรมที่ 1 รูปไข่ รูปวงกลม ดอกไม้

ในกิจกรรมที่ 2 หัวใจ แอปเปิ้ล หนูนาน

ในกิจกรรมที่ 3 หนังสือ ประตูลาน

1.2.2 ความคิดคล่องแคล่ว

ตรวจให้คะแนนในกิจกรรมที่ 2 และกิจกรรมที่ 3 เท่านั้น

เพราะเป็นกิจกรรมต่อเติมภาพจากรูปเส้นหลาย ๆ รูป เหมือนกัน

ในกิจกรรมที่ 2 คะแนนนับจากจำนวนภาพที่ชัดเจนสามารถเข้าใจได้ ความคิดคล่องแคล่วสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน

ในกิจกรรมที่ 3 นับจำนวนภาพที่ไม่ซ้ำกันหรือแตกต่างกัน ถ้าภาพซ้ำกันคิดคะแนนเพียงภาพเดียว ความคิดคล่องแคล่วสูงสุดจะเท่ากับ 30 คะแนน

1.2.3 ความคิดละเอียดลออ

ตรวจให้คะแนนทั้ง 3 กิจกรรม ให้แต่ละภาพให้คะแนนค่าสุด

1 คะแนน

ตัวอย่าง

กิจกรรมที่ 1 ส่วนละเอียด 0 - 5 แห่ง เท่ากับ 1 คะแนน

6 - 12 แห่ง เท่ากับ 2 คะแนน

13 - 19 แห่ง เท่ากับ 3 คะแนน

คะแนนความคิดละเอียดลออ ได้จากคะแนนรวมของทั้ง 3 กิจกรรม โดยเฉลี่ยคะแนนของส่วนละเอียดจะเป็น 9 คะแนน

2. หนังสือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยเลือกหนังสือที่ใช้ในการทดลอง โดยคัดเลือกหนังสือที่คาดว่าจะมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยอาศัยแนวความคิดเรื่องลักษณะแห่งวัย ความสนใจ และความต้องการของเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย ของบันลือ พฤษะวัน (2521 : 16 - 17) และเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กของ รัชณี แพรนิมิตร (2523 : 37 - 39) ซึ่งพอสรุปเป็นเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกหนังสือในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

2.1.1 หนังสือที่มีเนื้อหาส่งเสริมให้เกิดค่านิยมที่ดีและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

2.1.2 หนังสือที่ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้เด็กก้าวไปไกลกว่าสภาพที่เคยพบเห็น

2.1.3 หนังสือที่มีเนื้อหาให้ข้อคิด คติสอนใจ

2.1.4 หนังสือที่ให้ความรู้รอบตัวแก่เด็ก

2.1.5 หนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและความบันเทิง

2.1.6 หนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

2.2 หนังสือที่คัดเลือกมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

2.2.1 หนังสือสารคดี

2.2.2 หนังสือบันเทิงคดี ซึ่งได้แก่ นิทาน หนังสือภาพประกอบเนื้อเรื่อง หนังสือโคลงกลอน

2.3 หนังสือที่นำมาใช้ในการทดลอง คัดเลือกมาจากรายชื่อหนังสือห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ตามโครงการจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2528 - ปี พ.ศ. 2532

2.4 วิธีการคัดเลือก คัดเลือกหนังสือที่มีขนาด จำนวนหน้าใกล้เคียงกันทั้งหนังสือสารคดี และหนังสือบันเทิงคดี ในการคัดเลือกผู้วิจัยแต่งตั้งคณะกรรมการ 5 คน ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโท ที่โรงเรียนศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่นแล้ว ทำการคัดเลือกหนังสือตามรายชื่อหนังสือดังกล่าวแล้ว เป็นหนังสือระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งหมดของหนังสือสารคดี

และหนังสือบันเทิงคดีอย่างละประมาณ 60 ชื่อเรื่อง แล้วทำการคัดเลือกอีกครั้งโดยคัดเลือกจากเนื้อหาของหนังสือ คำนึงถึงเนื้อหาสาระที่มุ่งส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นสำคัญ เป็นหนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง หนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

หนังสือสารคดี

1. เกรแฮม, เอียน คอมพิวเตอร์
2. ทัตนิธ ศรีมงคล เพื่อนชาวคอส
3. หิทยาวณี สันทวงศ์ ลูกตาขาววัง
4. ธนวิทย์ บุญลือ และลินจง อินทร์มรรย การสื่อสารในชีวิตประจำวัน
5. อธิษฐ์ ปุณณโชติ เจ้าแห่งความเร็ว
6. นารินทร์ อุษิกุลชัย หนูอยู่นิยมไทย
7. นิเชษฐา ตูลาหิทย สัตว์ไต่ทะเล
8. ประพัฒน์ ออกเวหา บนเส้นทางเกษตรกร
9. ปรีดา ปัญญาจันทร์ ชง
10. ปรีดา ปัญญาจันทร์ ราชบุรีมีไธ
11. ปัทม อัจฉริยาภรณ์ ไก่พื้นบ้าน
12. พรสิทธิ์ หรวงสุรัตนกุล เคล็ดลับการอ่านหนังสือ
13. พลันพลิง มูลศิลป์ กีฬาโอลิมปิกสัตว์
14. พิศิ ปัตถาลักษณ์ สวนองุ่นไทย
15. ภู คชนาวศรี นกเงือกไทย
16. ภู คชนาวศรี บึงบรเพ็ด
17. รุจิระ สุพรรณไพฑูริย์ หล่อจิ้งจอกเพื่อชวนครกวางใจ
18. ลลิตา สังขรัตน์ สัตว์โลกน่าพิศวง
19. วิริยะ สิริสิงห์ กินสอทอง
20. วิริยะ สิริสิงห์ ร่างกายของเรา
21. กีฬาวิชาการ, กระหรวง กรมวิชาการ การออกกำลังกาย

22. สมชัย หงษ์ทองคำ	ไผ่ทำในชีวิตประจำวัน
23. สมสุข มัจฉาชีพ	พืชสมุนไพร
24. สิรินทร ช่างโซติ	ดอกเอชคอกไม้
25. สิรินทร ช่างโซติ	ทรัพยากรที่มีค่าของเรา
26. สิรินทร ช่างโซติ	ในสระจอย
27. สิรินทร ช่างโซติ	พืชที่เป็นพิษ
28. สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์	แมวไทย
29. สุเทพ ชูมาลัยวงศ์	ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร
30. สุพันธ์ สังข์ทอง	โลกและอวกาศ

หนังสือบันเทิงคดี

1. กรองแหว	จวนวิเศษ
2. กิ่งแก้ว รัศมีบุญ	ลูกรัก
3. คณินิจ	อุทยานแห่งสรวงสวรรค์
4. จอย นันทวิชัยนทร	รมชาตชา
5. จันทรเจ้าชา	สามพี่น้องและเศรษฐีกับม้า
6. จิตอารมณ์ สวัสดิ์ขัติย	แม่หมักกับสองพี่น้อง
7. จินตนา ใบกาชื้อ	น้ำใจของสี่ลาน
8. คำรงค์ศักดิ์ บุญสุ	ตะเกียงพระจันทร์
9. ดิเรกนันท อนุวัช	ลูกแมวสามพี่น้อง
10. นิคม รายชวา	ของฝากแม่
11. นิคม รายชวา	สิ่งที่สวดยาม
12. เขษุมาศ ศรีวังษรณ	ผู้นำของเรา
13. ประเทือง มุทิตาเจริญ	แมวบ้านนอก
14. สนใส	ลายใส่เพื่อนแก้ว
15. พรจันทร์ จันทวิมล	นักบวชน้อยกับยักษ์

16. พรจันทร์ จันทวิมล	ลูกหงส์กัญญา
17. พรจันทร์ จันทวิมล	หมี่สำนักผด
18. วาณิช จรุงกิจอนันต์	ธรรมชาติคือครู
19. วาณิช จรุงกิจอนันต์	ลูกเสื่อหาเหยื่อให้แม่
20. วินัย รอดฉาย	ผีเสื้อกับทุ่งหญ้า
21. วิภา ศิริสวัสดิ์	อลิสทองแถมมหัศจรรย์
22. ส. พุ่มสุวรรณ	สามคืบเพื่อนรัก
23. สมบูรณ์ หึงสมานันท์	กวางอาร์
24. สมบูรณ์ หึงสมานันท์	ปูเมมฟ็อกไซ
25. สุเทพ จิตรชื่น	คนไม่มีเพื่อน
26. อ. สนิทวงศ์	สามสหาย
27. อธิพล วาหะพันธะ	รดไม้... ของขวัญ
28. อำนาจ เข็นสบาย	จาวป่า
29. อำนาจ เข็นสบาย	นกแก้วสร้างรัง
30. อำนาจ เข็นสบาย	ผีเสื้อกับผิงนอย

2.5 นำหนังสือที่คัดเลือกแล้วไปให้อาจารย์สมบูรณ์ หึงสมานันท์ ผู้สอนวรรณกรรม สำหรับเด็กและวัยรุ่น ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของหนังสืออีกครั้ง และนำหนังสือที่ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทั้งกล่าว ไปใช้ในการทดลองต่อไป

2.6 จำนวนหนังสือที่นำมาใช้ในการทดลอง

2.6.1 หนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องละ 5 เล่ม รวมเป็น

150 เล่ม

2.6.2 หนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องละ 5 เล่ม รวมเป็น

150 เล่ม

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก นำมาให้เด็กเรียนทดสอบก่อน (Pretest) ในวันศุกร์ที่ 5 เดือนมกราคม พ.ศ. 2533 ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 3 ชุด หรือ 3 กิจกรรม ใช้เวลาทดสอบกิจกรรมชุดละ 10 นาที กิจกรรม 3 ชุด จึงใช้เวลา 30 นาที กิจกรรมชุดที่ 1 การวาดภาพ 1 ภาพ กิจกรรมชุดที่ 2 การต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ จำนวน 10 ภาพ และกิจกรรมชุดที่ 3 การใช้เส้นอุชานานต่อเติมภาพ จำนวน 30 รูป

2. ในการทดลองใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 11.45 น. ถึง 12.45 น. โดย

กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เวลาในการทดลอง วันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี

กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้เวลาในการทดลอง วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

3. ในการทดลอง กลุ่มทดลองจะอ่านหนังสือต่างกัน ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 อ่านหนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง

กลุ่มทดลองที่ 2 อ่านหนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง

4. กิจกรรมที่ใช้เสริมในการทดลอง

4.1 กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ

4.2 กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา

ใช้กิจกรรมเสริมทั้ง 2 กิจกรรม กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือในวันแรกของการทดลอง และหลังจากที่นักเรียนได้อ่านหนังสือแล้วจะใช้กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา

5. วิธีกาเนินการทดลอง ทำการทดลองในเวลา 8 สัปดาห์ เริ่มการทดลองในวันจันทร์ที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ. 2533 และสิ้นสุดการทดลองวันศุกร์ที่ 2 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 มีวิธีการทดลอง ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือประเภทหนังสือสารคดี จำนวน 8 ชื่อเรื่อง ในวันจันทร์ ช่วงเวลา 11.45 น. ถึง 12.45 น. ให้นักเรียนเลือกอ่าน หนังสือตามที่เล่าเรื่องหนังสือไปแล้วนั้ ให้เวลาในการอ่านให้ครบ 8 ชื่อเรื่อง ในเวลา 2 สัปดาห์ โดยให้เขามาอ่านในห้องทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี

กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือประเภทหนังสือบันเทิงคดี จำนวน 8 ชื่อเรื่อง ในวันจันทร์ ช่วงเวลา 11.45 น. ถึง 12.45 น. ให้เวลาในการอ่าน ให้ครบ 8 ชื่อเรื่อง ในเวลา 2 สัปดาห์ โดยให้เขามาอ่านในห้องทดลอง ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

ผู้ทำการทดลอง จัดทำรายชื่อหนังสือของนักเรียนทุกคนในกลุ่มทดลอง และทำการตรวจเช็คหนังสือเล่มที่นักเรียนอ่านไปแล้ว

สัปดาห์ที่ 2 ใช้กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา นำคำถามจากหนังสือที่นักเรียนได้อ่าน ไปแล้ว 8 เล่ม มาให้นักเรียนแข่งขันกันตอบ กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาในวัน พฤหัสบดี และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาในวันศุกร์

สัปดาห์ที่ 3 ใช้กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือสารคดีอีก 7 ชื่อเรื่อง ให้กับกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้ วัน เวลา และวิธีการเหมือนสัปดาห์ที่ 1

ใช้กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือบันเทิงคดี 7 ชื่อเรื่อง ให้กับกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้ วัน เวลา และวิธีการเหมือนสัปดาห์ที่ 1

สัปดาห์ที่ 4 ใช้กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา นำคำถามจากหนังสือที่นักเรียนอ่านไปแล้ว 7 ชื่อเรื่อง มาให้นักเรียนแข่งขันกันตอบ กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ตามวัน เวลา เหมือนสัปดาห์ที่ 2 เมื่อครบ 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม จะอ่านหนังสือใดครบตาม กำหนดกลุ่มละ 15 ชื่อเรื่อง

สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 8 ใช้วิธีการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เช่นเดียวกับสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 4 ให้อ่านหนังสือสารคดี และหนังสือบันเทิงคดีอีก 15 ชื่อเรื่อง ที่เหลือ และใช้ทำกิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือและกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาเช่นเดียวกัน

กลุ่มทดลองที่ 1 จะได้อ่านหนังสือสารคดีทั้ง 30 ชื่อเรื่อง กลุ่มทดลองที่ 2 จะได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี ทั้ง 30 ชื่อเรื่อง เมื่อเวลาครบ 8 สัปดาห์

6. เมื่อทำการทดลองครบ 8 สัปดาห์แล้ว จึงให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์คู่เคิมอีกครั้ง หลังการทดลอง (Post test) ในวันจันทร์ที่ 5 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2533

แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยที่เรียกว่า Randomized Control - Group Pretest - Post test Design

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนในแบบทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวแปรต้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม โดยใช้ t-test Dependent Group
3. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม หลังการทดลอง โดยใช้ t-test Independent Group

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคน

2. การหาความแปรปรวน โดยคำนวณจากสูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวน
	X	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคน

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t -test Dependent Group (ชูศรี วงศ์ธนะ. 2527 : 201) จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่

4. การวิเคราะห์ความแตกต่างของความเปลี่ยนแปลงความถนัดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t -test Independent Group จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	s_1^2, s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤตที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง
D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

ตอนที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสารคดีกับกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

ตอนที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองกับ
หลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี

การวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสารคดี ได้วิเคราะห์
ความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่วและความคิดละเอียดลออ
และความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 ด้าน ก่อนและหลังทำการทดลอง

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าข้อที่ 1 ที่ว่า "หลังการทดลองนักเรียน
ที่อ่านหนังสือสารคดี จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น"

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือ
สารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี
ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	5.70	3.24	10.57**
หลังการทดลอง	14.43	4.8075	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 1 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่าน
หนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มสูงกว่าก่อนการ
ทดลอง

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	18.07	7.17	9.08**
หลังการทดลอง	31.53	7.44	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 2 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว สูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	9.03	2.87	7.80**
หลังการทดลอง	12.63	1.62	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ สูงกว่า ก่อนการทดลอง

4. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	32.80	12.12	11.40**
หลังการทดลอง	58.63	11.84	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลอง

ตอนที่ 2 เป็นการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

การวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ได้วิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว และความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ก่อนและหลังทำการทดลอง

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาพบว่าข้อที่ 2 ที่ว่า "หลังการทดลองนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น"

1. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	4.53	2.84	11.15**
หลังการทดลอง	16.56	5.63	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดีมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม สูงกว่าก่อนการทดลอง

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือ
บันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือ
บันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	18.23	4.90	10.61**
หลังการทดลอง	31.20	6.57	

$$** p < .01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ของนักเรียน
กลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว
สูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	7.93	1.67	16.47**
หลังการทดลอง	12.66	1.45	

$$** p < .01 \quad [.01 \ t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ สูงกว่าก่อนการทดลอง

4. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง ปรากฏผลในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

ผลการทดสอบ	$\bar{X}$	S	t
ก่อนการทดลอง	30.7	7.74	17.23 ^{**}
หลังการทดลอง	60.43	8.99	

$$^{**} p < .01 \quad [.01 \ t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลอง

ตอนที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสารคดี กับกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

การเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ได้เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 ด้าน ถ้าความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ได้มาจากการนำความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลอง ลบด้วยค่าความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลอง

เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าข้อที่ 3 ที่ว่า "นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน"

ผู้วิจัยนำค่าความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การทดสอบค่า t (t -test Independent Group) เปรียบเทียบ 2 กลุ่ม

1. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ปรากฏผลในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

กลุ่มการทดลอง	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี	8.73	20.58	-2.40
กลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี	12.03	36.59	

$$.01 \quad [.01 \quad t_{29} = -2.76]$$

จากตาราง 9 แสดงว่า ความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่มไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ปรากฏผลในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

กลุ่มการทดลอง	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี	13.46	65.64	0.26
กลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี	12.97	44.10	

$$.01 \quad [.01 \quad t_{29} = 2.76]$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่วไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ
 ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ปรากฏผลในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ
 ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

กลุ่มการทดลอง	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี	3.60	3.28	-2.35
กลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี	4.73	3.55	

$$.01 \quad [.01 \quad t_{29} = -2.76]$$

จากตาราง 11 แสดงว่า ความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิด
 ละเอียดลออของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี
 กับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิด
 ละเอียดลออไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 ด้าน ของนักเรียน
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ปรากฏผลในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 ด้าน ของนักเรียน
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

กลุ่มการทดลอง	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี	25.8	153.61	-1.38
กลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี	29.73	89.31	

$$.01 \quad [.01 \quad t_{29} = -2.76]$$

จากตาราง 12 แสดงว่า ความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ รวม 3 ด้าน
ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนที่อ่าน
หนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมการอ่านหนังสือสารคดี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมการอ่านหนังสือบันเทิงคดี
3. เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลองของนักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชุมชนวัดสาขลา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน จับสลากแบบง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองละ 30 คน แล้วจับสลากแบบง่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลองที่ 1 ให้อ่านหนังสือสารคดี

กลุ่มทดลองที่ 2 ให้อ่านหนังสือบันเทิงคดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ ทอแรนซ์ (Torrance) ซึ่งอาร์ รังสินท์ ได้นำมาดัดแปลงเป็นภาษาไทย ไว้เมื่อปี พ.ศ. 2521

2. หนังสือที่ใช้ในการทดลอง มี 2 ประเภท
 - 2.1 หนังสือสารคดี จำนวน 30 ชื่อเรื่อง
 - 2.2 หนังสือบันเทิงคดี จำนวน 30 ชื่อเรื่อง

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ ทอแรนซ์ โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก นำมาให้นักเรียนสอบก่อน
2. ในการทดลองใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ แต่ละกลุ่มใช้เวลาในการทดลอง สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ในช่วงเวลา 11.45 น. ถึง 12.45 น. โดย
 - กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้เวลาในการทดลอง วันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี
 - กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้เวลาในการทดลอง วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์
3. ในการทดลอง กลุ่มทดลองที่ 1 อ่านหนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง
กลุ่มทดลองที่ 2 อ่านหนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง
4. กิจกรรมที่ใช้เสริมในการทดลอง คือ กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือและกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา
5. เมื่อทำการทดลองครบ 8 สัปดาห์แล้ว จึงให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิมอีกครั้งหลังการทดลอง
6. นำผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 2 ครั้งมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนในแบบทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวแปรต้น เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
2. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม โดยใช้ t-test Dependent Group

3. ทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม หลังการทดลอง โดยใช้ t-test Independent Group

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ในแต่ละด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน นั่นคือ นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ในแต่ละด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน นั่นคือ นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ภายหลังการทดลอง ของนักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี และนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ไม่แตกต่างกัน นั่นคือ การอ่านหนังสือสารคดี หรือหนังสือบันเทิงคดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นเหมือนกัน

อภิปรายผล

1. จากการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน ก่อนการส่งเสริมให้เด็กอ่านหนังสือ กับภายหลังการส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือแล้ว ปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 และข้อ 2 โดยเด็กที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านหนังสือสารคดี และหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ผลจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ ลิกอน (อารี รังสันท์. 2528 : 53 - 54 ; อ้างอิงมาจาก L.L. 1959)

สรุปผลการศึกษาเด็กช่วงอายุ 10 - 12 ปี ชอบสำรวจสิ่งต่าง ๆ เด็กผู้หญิงชอบสำรวจหนังสือชนิดต่าง ๆ ช่วงเวลานี้เป็นระยะที่สำคัญของการอ่าน สนใจในการอ่านและจินตนาการมากขึ้น การให้อาสาเด็กได้อ่าน ได้สำรวจด้วยตนเอง โดยการหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการให้เด็กได้อ่านอยู่เสมอ เพราะหนังสือเป็นสิ่งเร้าอย่างหนึ่งที่อยู่ในรูปของภาษาและบางครั้งมีรูปภาพประกอบ และหนังสือสามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ตรงกับการศึกษาของ คอมพตัน (Compton: 1968 : 164) ที่ศึกษาพบว่า กิจกรรมประเภทคิดแล้วพูดออกมาเท่าที่จะทำได้ จะช่วยเพิ่มความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิธีการนำบัตรคำหนังสือ โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือแล้วพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นวิธีการหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน ตรงกับงานวิจัยของ ราชรีรัตนพล (2530 : 62 - 63) เกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลการนำบัตรคำหนังสือแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เด็กที่ได้รับการนำบัตรคำหนังสือแบบกลุ่มและรายบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการนำบัตรคำหนังสือ

2. นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดีกับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ทางด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการอ่านหนังสือทั้ง 2 ประเภท มีความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากความสนใจต่อการอ่านของเด็กช่วงอายุ 10 - 12 ปี เด็กมีความสนใจการอ่านอย่างจริงจัง (Great age for reading) พวกเขาใช้เวลาสนใจในการอ่านและจินตนาการมากขึ้น รู้จักเลือกหนังสืออ่านหลายประเภท สนใจเกี่ยวกับเพื่อน บุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น สนใจกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา การประดิษฐ์ คิดว่า หนังสือที่หาหาให้เกิดความคิดต่าง ๆ หรือการแนะนำวิธีการ เรื่องที่ให้แง่คิดสอนใจ ตลอดจนการผจญภัยเรื่องสั้น หนังสือเรื่งรมย์ที่มีแนวคิดที่แปลกใหม่ การท่องเที่ยว (อรสา ภูมิรี ปุกนุต. 2526 : 321 - 322) หนังสือที่กล่าวถึงเป็นทั้งหนังสือประเภทหนังสือสารคดีและหนังสือบันเทิงคดี ซึ่งวัยของเด็กช่วงอายุ 10 - 12 ปี กำลังให้ความสนใจต่อการอ่านทั้งหนังสือสารคดีและหนังสือ

บันเทิงคดีอย่างจริงจัง ซึ่งความสนใจในการอ่านเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของผู้มีความคิดสร้างสรรค์
 ดังที่ ชันด์ และโทรวบริดจ์ กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า บุคคลนั้นจะต้องมี
 ความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวาง (Sund and Trowbridge. 1967 : 349 - 350)
 เพราะหนังสือเป็นสิ่งเรอาอย่างหนึ่ง สามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ตรงกับ
 แนวความคิดของกิลฟอร์ด ที่กล่าวว่า ความสามารถของบุคคลที่จะคิดใคร่ครวญ กว้างขวาง
 และมีความคิดริเริ่มขึ้นอยู่กับสิ่งเรอาที่มากกระตุ้นให้เกิดความคิด เมื่อเกิดให้ความสนใจต่อการอ่านหนังสือ
 ทั้ง 2 ประเภท การเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี
 กับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี จึงไม่แตกต่างกัน

3. ข้อมูลจากการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี
 กับนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีข้อนาสังเกต
 อย่างหนึ่งคือ นักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี จะมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์สูงกว่า
 นักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี อาจเป็นเพราะว่าหนังสือบันเทิงคดีประกอบด้วย เนื้อหาที่สนุกสนาน
 และเนื้อหาไม่มากเกินไป เด็กสามารถอ่านให้อ่านใจได้ในเวลาไม่นานนัก นอกจากนี้ภาพประกอบใน
 หนังสือบันเทิงคดี ยังเป็นภาพการ์ตูนซึ่งเด็กชอบมาก ดังที่ ประสงค์ สุรสิทธิ์ (2515 : 36 - 39)
 ได้ศึกษาเปรียบเทียบการอ่านหนังสือบทเรียนที่ลูกเนื้อเรื่องเป็นการ์ตูน กับการอ่านหนังสือบทเรียน
 ธรรมดา และหนังสือบทเรียนที่มีภาพการ์ตูนประกอบ ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบทเรียน
 การ์ตูนเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่านักเรียนอีก 2 กลุ่ม และข้อมูลจากการสังเกตและ
 สัมภาษณ์พบว่า นักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดีจะมีความเครียดมากกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสื
 บันเทิงคดี นักเรียนชอบอ่านหนังสือสารคดีแต่อยากได้นิยายบันเทิงคดีอ่านสลับกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

สำหรับครูเี่ยวของ

1. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้มีนิสัยรักการอ่าน
 ตั้งแต่เด็ก โดยการหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยให้เด็กได้อ่านอยู่เสมอ จะทำให้เด็กมีโลกทรรศน์

ที่กว้างขึ้น อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การมีความคิดสร้างสรรค์ต่อไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา ครู และบรรณารักษ์ จะต้องส่งเสริมการอ่านของเด็กอยู่เสมอ ให้เด็กมีความสนใจในการอ่านอย่างกว้างขวาง โดยการหาหนังสือที่เหมาะสมให้อ่านหรือให้เด็กได้มีโอกาสเลือกหาหนังสือที่สนใจอ่านเองด้วย

2. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า หนังสือสารคดีสำหรับเด็กยังคงบรรจุเนื้อหาที่เป็นความรู้มาก ๆ ลงไปในหนังสือ ถึงแม้จะมีภาพการ์ตูนประกอบ แตกก็มีเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย จากการศึกษพบว่า เด็กยังคงชอบหนังสือที่มีภาพการ์ตูนประกอบมาก ๆ หนังสือประเภทหนังสือสารคดีจึงควรเขียนให้ความรู้แบบหนังสือการ์ตูนบ้าง ถึงแม้จะมีผู้เขียนหนังสือบางท่านโต้เถียงว่าหาบ้างแล้ว แต่หนังสือประเภทนี้ยังคงมีน้อยอยู่มาก

สำหรับการวิจัย

1. ควรวิจัยคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะของเด็กที่ได้จากการอ่าน ซึ่งตรงกับคุณลักษณะของเด็กตามความต้องการของหลักสูตรคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติด้วย

2. ควรวิจัยพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากกิจกรรมอื่น ๆ อีก เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเรียนปนเล่น กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยาย เป็นต้น

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- ✓ การฝึกหัดครู, กรม. การวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย ระดับชั้น ป.5 - มศ.3.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2522.
- จินดา จำเริญ. "กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก," บรรณารักษศาสตร์ ม.ช. 5 :
29 - 46 ; สิงหาคม 2530.
- ฉวีวรรณ อุหาภินันท์. การหาหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, ✓
2527.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ :
ไวยวัฒนาพานิช, 2520.
- ชื่นจิต การบุญ. อิทธิพลของการฝึกความสามารถทางการคิดแบบอเนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์
และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนพรหมพรณีวิทยา อำเภอบาง
ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินิพนธ์ ม.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อักสำเนา.
- ✓ ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ✓ อารังศักดิ์ หมั่นจักร. "สอนให้คิดสร้างสรรค์," ประชาสัมพันธ์. 32 : 12 - 15 ;
มิถุนายน 2524.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดิ์. "การสอนแบบสร้างสรรค์," สารพัฒนาหลักสูตร. 44 : 17 - 18 ;
พฤศจิกายน 2528.
- ✓ บัณลือ พงษ์ตะวัน. วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไวยวัฒนาพานิช, 2524. ✓
- ประสงค์ สุรสิทธิ์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียน
จากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษร
ประกอบด้วยภาพการ์ตูน และบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเนื้อเรื่องเป็นการดูเรื่องใน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ ม.ศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2515. อักสำเนา.

- สุสดี ภูอินทร์. "เด็กกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์," เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 1. หน้า 68 - 105. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- ทเชาว์ ทักษิณ. การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่นักเรียนเขียนโดยอิสระกับครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อักสำเนา.
- ทศศิริ คัมภีรปกรณ์. "การแนะแนวการอ่านในห้องสมุด ระดับประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์. 7 : 76 - 80 ; ตุลาคม 2525.
- มัทธนี ดุลยาพร. "การอ่านและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์. 9 : 46 - 54 ; มิถุนายน - กันยายน 2528.
- ราศรี รัตนพลลภ. การเปรียบเทียบผลของการบำบัดด้วยหนังสือแบบกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- วาสนา เกตุภาค. "การอ่าน," ใน มนุษยศาสตร์ มศว บางเขน. หน้า 18 - 20. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2521.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. เอกสารประกอบการเรียน "กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน". ม.ป.ท., 2523.
- วิชา วิมลธนอม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียนชั้นอนุบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- วีระ หังรักษ์. การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการทดลองทำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.

ศิริพร พูลสุวรรณ. "การอ่านหนังสือกับมนุษย์," บรรณารักษศาสตร์ ม.ช. 6 : 66 - 68 ;

ธันวาคม 2530.

ศิริพัฒน์ จันทศิริ. บทบาทของการสอนแบบสืบสวนสอบสวน Investigative Method Inquiry ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามโนภาพแห่งตน ความคิดสร้างสรรค์
แบบการรับรู้. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
2516. อักสำเนา.

(ศึกษานิเทศก์) กระทรวง กรมวิชาการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.

สมใจ พุทธเมธวาท. การศึกษาผลของการส่งเสริมการอ่านที่มีต่อความสนใจในการอ่านและ
การใช้ห้องสมุดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท ศึกษ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสำเนา.

สุชุม เฉลยทรัพย์. "นิสัยรักการอ่านรากฐานของการพัฒนา," จันทร์เกษม. 198 : 26 - 32 ;
กันยายน - ตุลาคม 2530.

อรสา กุมาริ ปุณฺณ. "เด็กกับหนังสือ," ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก
หน่วยที่ 13. หน้า 321 - 322. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2526.

อารี รังสินธุ์. ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2528.

รวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

Akinboye, Julins O. "Correlates of Testing Time, Age and sex in the
Nigerians' Performance on the Torrance Test of Creativity,"
Journal of Psychological Researches. 26(1) : 1 - 5 ; January,
1982.

Anderson, Ronald D. and others. Developing Children's Thinking Through
Science. Englewood Cliffs, N.J. : Prentices - Hall, 1970.

- Barry, Gerald C. "Teacher Open-Class Mindedness as a Predictor of Student Creativity Progress," Dissertation Abstracts. 34 : 7577-A ; June, 1974.
- ✓ Cropley, A.L. "S-R Psychology and Cognitive Psychology," Creativity. p. 124. Harmon Worth : Penguin Book, 1970.
- Gale, Raymond F. Developmental Behavior : A Humanistic Approach. New York : The Macmillan Company, 1960.
- ✓ Guilford, J.P. The Nature of Human Intelligence. New York : McGraw-Hill Book, 1967.
- Hick, C.G. "Development of Creative Thinking and Its Relationship to I.Q. and Reading Achievement," Reading World. 20 : 44 - 47 ; October, 1980.
- Maslow, A.H. Motivation and Personality. New York : Harper and Row, 1970.
- ✓ Miller, M.E. A Practical Guide for Kindergarten Teacher. West Nyack, New York : Parker Publishing, 1970.
- Osborn, Alex F. Applied Imagination. New York : Charles Scribner's sons, 1963.
- Rogers, G.R. "Towards a Theory of Creative," in Creativity. p. 146. Harmonds Worth : Penguin Books, 1970.
- Smith, Gudmund J. and Ingegerd Carlson. "Creativity in Early and Middle School Years," International Journal of Behavioral Development. 6(2) : 167 - 195 ; June, 1983.
- Smith, Henry P. and Emerald V. Dechant. Psychology in Teaching Reading. New Jersey : Prentice - Hall, 1961.
- Studffer, Russell G. Teaching Reading As a Thinking Process. New York : ✓ Harper & Row Publishers, 1969.
- Sund, Robert B. and Leslie W. Trowbridge. Teaching Science by Inquiry. Ohio : Charles E. Merrill, 1967.
- ✓ Torrance, Paul E. Guiding Creative Talent. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1964.
- Wallach, Michael A. and Nathan Kogan. Modes of Thinking in Young Children. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1965.

Westcott, Alvin M. and Jame A. Smith. Creative Teaching of Mathematics in the Elementary School. Boston : Allyn and Bacon, 1967.

Yoosef, Rarimi. "The Relation Effect of Threat of Punishment, Promised Reward, and Reasoning on Students Greeting Behavior," Dissertation Abstracts. 38 : 5335-A ; March, 1979.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เปรียบเทียบผลการทดสอบความถนัดสร้างสรรค์

เปรียบเทียบผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
และความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือสารคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

คนที่	ความคิด ริเริ่ม		ความคิด คล่องแคล่ว		ความคิด ละเอียดลออ		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง
1	3	20	22	39	10	13	35	72
2	7	14	28	39	14	13	49	66
3	8	22	16	30	9	14	33	66
4	1	11	2	36	4	9	7	56
5	5	11	10	24	6	12	21	47
6	15	23	28	40	12	12	55	75
7	5	15	15	40	9	15	29	70
8	3	16	23	29	9	12	35	57
9	0	9	5	28	6	10	11	47
10	7	12	22	28	9	13	38	53
11	8	17	16	34	12	15	36	66
12	4	11	14	31	6	12	24	54
13	4	16	21	40	8	11	33	67
14	7	13	19	29	11	11	37	53
15	11	19	24	39	13	15	48	73
16	2	10	18	33	7	10	27	53
17	0	5	1	10	0	10	1	25

กนท	ความคิด ริเริ่ม		ความคิด ทดลองแล้ว		ความคิด ละเอียดลออ		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง
18	4	12	20	28	9	12	33	52
19	11	19	24	40	11	12	46	71
20	6	21	11	40	7	13	24	74
21	6	11	18	21	9	15	33	47
22	7	8	24	23	10	13	41	44
23	5	12	17	31	7	15	29	58
24	6	9	22	28	10	13	38	50
25	8	14	29	31	10	13	47	58
26	6	16	24	36	11	14	41	66
27	2	26	11	35	7	14	20	75
28	9	15	18	27	12	14	39	56
29	5	10	14	17	12	12	31	39
30	6	16	26	40	11	12	43	68
รวม	171	433	542	946	271	379	984	1758

เปรียบเทียบผลการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว
 และความคิดละเอียดลออ ของนักเรียนกลุ่มที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ก่อนและหลังทำการทดลอง

คนที่	ความคิด ริเริ่ม		ความคิด คล่องแคล่ว		ความคิด ละเอียดลออ		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง
1	2	23	20	32	9	12	31	67
2	7	13	20	40	7	11	34	64
3	5	19	19	39	7	10	31	68
4	7	20	17	33	9	12	33	65
5	14	23	27	31	11	14	52	68
6	1	17	11	25	7	11	19	53
7	2	12	9	24	5	13	16	49
8	4	19	20	34	7	14	31	67
9	2	12	14	17	6	13	22	42
10	3	13	12	26	7	14	22	53
11	4	21	16	30	7	11	27	62
12	3	12	13	27	5	11	21	50
13	7	13	18	26	8	10	33	49
14	4	19	21	33	7	10	32	62
15	3	21	31	39	9	13	43	73
16	2	10	18	22	8	11	28	43
17	4	20	21	31	11	14	36	65

กนท	ความคิด ริเริ่ม		ความคิด ทดลองแล้ว		ความคิด ละเอียดลออ		รวม	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง	ทดลอง
18	5	35	18	15	8	12	31	62
19	4	9	28	34	9	13	41	56
20	8	11	25	37	9	14	42	62
21	1	15	17	40	8	14	26	69
22	8	21	17	40	12	15	37	76
23	5	10	21	26	10	13	36	49
24	6	14	16	33	10	14	32	61
25	4	12	17	29	8	15	29	56
26	8	10	19	28	7	13	34	51
27	6	22	19	38	7	13	32	73
28	1	17	12	32	7	13	20	62
29	1	12	18	38	7	14	26	64
30	5	22	13	37	6	13	24	72
รวม	136	497	547	936	238	380	921	1813

ภาคผนวก ข

คู่มือ การตรวจให้คะแนนความคึกสร้างสรรค

คู่มือการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์

การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ จัดแบ่งตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
ซึ่งในขั้นนี้ มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความคิดคล่องตัว (Fluency)

การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องตัวจะตรวจในกิจกรรมที่ 2 และที่ 3 เท่านั้น คะแนน
ความคิดคล่องตัวนับจากจำนวนภาพที่ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ ในกิจกรรมที่ 2 ส่วนกิจกรรมที่ 3
ให้นับจากจำนวนภาพที่ไม่ซ้ำกัน หรือแตกต่างกัน ซึ่งในกิจกรรมที่ 2 ความคิดคล่องตัวทั้งหมดหรือสูงสุด
จะเท่ากับ 10 คะแนน และใส่ไว้ในกระดาษตรวจให้คะแนน หรือแบบฟอร์มสำหรับกรอกคะแนน
กิจกรรมที่ 3 ความคิดคล่องตัวสูงสุดจะเท่ากับ 30 คะแนน ดังนั้นก่อนจะเริ่มตรวจให้คะแนนควรตรวจสอบ
สอบความชัดเจน และความแตกต่างของภาพ ถ้ามีภาพซ้ำกันหลาย ๆ ภาพ ก็ให้คิดคะแนนเพียงภาพเดียว
คะแนนทั้งหมดของกิจกรรมที่ 3 ให้ใส่ในหัวข้อความคิดคล่องตัว กิจกรรมที่ 3 ในกระดาษตรวจให้
คะแนน

2. ความคิดริเริ่ม (Originality)

การให้คะแนนความคิดริเริ่ม ยึดถือความดีทางสถิติของภาพที่แตกต่างไปจากธรรมดา
ในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง และในการให้คะแนนความคิดริเริ่ม ให้ดูที่ภาพเป็นหลัก ไม่ใช่ดูชื่อที่
กำกับไว้

คู่มือการให้คะแนนความคิดริเริ่มนี้ ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 3,000 คน
ของระดับชั้น ป.5 - มศ. 3 จาก 6 เขตภูมิศาสตร์ของประเทศไทย และจาก 4 ประเภทโรงเรียน
กล่าวคือ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียน
ในสังกัดเทศบาล และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนราษฎร์
การให้คะแนนความคิดริเริ่ม สำหรับภาพที่ซ้ำกันมากจะให้คะแนน 0 ดังรายชื่อที่กำหนดไว้
ต่อไปนี้

ส่วนภาพที่แตกต่างจากรายชื่อที่ให้ไว้ กำหนดให้คะแนนภาพละ 1 คะแนน คะแนนที่ได้
ให้เขียนลงในช่องว่างข้างหลังความคิดริเริ่ม กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมที่ 2
กิจกรรมที่ 3 ในกระดาษตรวจให้คะแนน คะแนนรวมของความคิดริเริ่มได้จากผลรวม

3. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

ในการให้คะแนนความคิดละเอียดลออ มีดังนี้

1. แต่ละภาพให้คะแนนค่าสุด 1 คะแนน
2. ส่วนละเอียดที่ต่อเติมภาพ เพื่อขยายหรืออธิบายภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ถือเป็น

ความคิดละเอียดลออ

ดังนั้น การตรวจให้คะแนนความคิดละเอียดลออ คือ ให้ 1 คะแนน ส่วนละเอียดแต่ละส่วนที่ต่อเติมภาพให้สมบูรณ์ขึ้น ไม่ว่าจะต่อเติมให้ตัวสิ่งเร้าหรือขอบ หรือส่วนที่ว่างรอบ ๆ สิ่งที่กำหนดให้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต่อเติมจะต้องดูแล้วสมจริง และมีความหมาย

เกณฑ์ในการให้คะแนนความคิดละเอียดลออ มีดังนี้

1. ส่วนละเอียด ทุกส่วนที่ไม่ซ้ำกันให้ 1 คะแนน
2. การระบายสี เพื่อเน้นความสมจริงมากขึ้น
3. การแรเงา ใช้สีอ่อนหรือสีแก่
4. การตกแต่งประดับประดาภาพให้มีความหมายมากขึ้น
5. การตกแต่งทำให้ภาพเปลี่ยนแปลง และมีความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
6. ส่วนละเอียดที่ขยายเพื่อประกอบความเข้าใจภาพให้มากขึ้น โดยไม่ต้องมี

คำอธิบาย

ถ้าเส้นแบ่งภาพหนึ่งออกเป็น 2 ภาพ ก็ให้คะแนน 2 คะแนน และถ้าเส้นแบ่งมีความหมายในตัวของมัน เช่น เข็มขัด ตะเข็บ ขอบแขนเสื้อ บ้านหน้าต่าง เป็นต้น ก็ให้คะแนนส่วนนั้น ๆ ด้วย

ในการนับคะแนนความคิดละเอียดลออนั้น การนับให้แน่นอนทุก ๆ อย่างไม่จำเป็นนัก เพราะการตรวจให้คะแนนจะให้โดยการประมาณจากสเกล 5 สเกล ในแต่ละกิจกรรม ดังที่ปรากฏในกระดานตรวจให้คะแนน

ตัวอย่างเช่น กิจกรรมที่ 1 ส่วนละเอียด 0 - 5 แห่ง เท่ากับ 1 คะแนน 6 - 12 แห่ง เท่ากับ 2 คะแนน 13 - 19 แห่ง เท่ากับ 3 คะแนน

คะแนนความคิดละเอียดลออ ได้จากคะแนนรวมของทั้ง 3 กิจกรรม โดยเฉลี่ยคะแนนของส่วนละเอียดคนจะเป็น เท่ากับ 9 คะแนน

แบบฟอร์มสำหรับกรอกคะแนน
แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปภาพแบบ ก

ชื่อ.....นามสกุล.....อาศุ.....เพศ.....

ชั้น.....โรงเรียน.....วันที่สอบ.....เดือน.....พ.ศ.....

1. ความคิดคล่องตัว : กิจกรรมชุดที่ 2 + กิจกรรมชุดที่ 3 =

2. ความคิดริเริ่ม : กิจกรรมชุดที่ 1 + กิจกรรมที่ 2 + กิจกรรมชุดที่ 3
..... =

3. ความคิดละเอียดลออ (วงกลมรอบตัวเลขที่เหมาะสม)

กิจกรรมชุดที่ 1 1. (0 - 5) 2. (6 - 12) 3. (13 - 19)

4. (20 - 26) 5. (27)

กิจกรรมชุดที่ 2 1. (0 - 8) 2. (9 - 17) 3. (18 - 28)

4. (29 - 39) 5. (40.....)

กิจกรรมชุดที่ 3 1. (0 - 7) 2. (8 - 16) 3. (17 - 27)

4. (28 - 37) 5. (38)

รวมทั้งหมด^๕

ภาคผนวก ก

คู่มือแนะแนวปฏิบัติการทดสอบความถนัดสร้างสรรค์

คู่มือแนะแนวปฏิบัติการทดสอบความคิดสร้างสรรค์

วิธีการเฉพาะในการทำการทดสอบ

เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจนักเรียน ให้ครูหรือผู้คุมสอบปฏิบัติดังนี้

1. ครูหรือผู้คุมสอบกล่าวข้อความในทำนองนี้ (เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากทำแบบทดสอบ)

"ในวันนี้ ครูมีของเล่นมาให้เด็กนักเรียนเล่นสนุก ๆ โดยจะให้เด็กนักเรียนเล่นวาดภาพอะไรก็ได้ที่เด็กนักเรียนคิดค้นว่าภาพนั้นแปลกที่สุด ใหญ่ที่สุด ซึ่งไม่เคยมีใครคิดวาดมาก่อน และพยายามวาดภาพนั้นให้ต่างไปจากคนอื่น ๆ และครูขอให้นักเรียนทุกคนจงมีความสุขสนุกสนานกับการวาดภาพในวันนี้"

2. ครูแจกแบบทดสอบแก่นักเรียน

3. ครูแจกคินส์คำแก่นักเรียน ในกรณีที่เด็กบางคนไม่มี

4. ครูให้นักเรียนแต่ละคนกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่หน้าปกแบบทดสอบ

ให้เรียบร้อย

ครูชี้แจงการทำแบบทดสอบดังนี้

1. จำนวนกิจกรรมในแบบทดสอบนี้ จะมีกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่ 3 ชุดด้วยกัน กิจกรรมเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดค้นและวาดภาพออกมาในรูปร่าง ๆ

2. ครูบอกให้นักเรียนทุกคนเปิดแบบทดสอบหน้าแรก (กิจกรรมชุดที่ 1)

3. ครูอ่านคำชี้แจงการทำกิจกรรมชุดที่ 1 ให้นักเรียนฟังอย่างชัดเจน (และให้นักเรียนอ่านในใจพร้อมไปด้วย) ดังนี้

กิจกรรมชุดที่ 1 การวาดภาพ

คำชี้แจง

1. นักเรียนจะเห็นกระดาษสีเขียวตามรูปที่อยู่ข้างล่างนี้ กระดาษชิ้นนี้ถึงออกมาได้ โดยแกะกระดาษที่อยู่ด้านในทิ้งไป แล้วนำกระดาษสีเขียวมาติดไว้ทางด้านขวามือ (ครูแสดงวิธีการและชี้ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง แต่ไม่ต้องติดกระดาษสีเขียวบนหน้ากระดาษอีกด้านหนึ่ง)
2. นักเรียนลองคิดแล้ววาดภาพที่แปลก ใหม่ ที่ยังไม่เคยมีใครเคยวาดมาก่อน โดยต่อเติมตกแต่งจากกระดาษสีเขียวที่นำมาปะใหม่นี้ เพื่อให้ภาพนั้นน่าสนใจและน่าตื่นตาตื่นใจมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
3. ให้ตั้งชื่อภาพที่วาดให้แปลกที่สุดไวบนเส้นที่ขีดไว้ให้
4. กิจกรรมชุดที่ 1 ให้เวลาเพียง 10 นาที
5. ครูเริ่มกิจกรรมชุดที่ 2 เมื่อหมดเวลา 10 นาทีแรก โดย
 1. ให้นักเรียนเปิดไปหน้ากิจกรรมชุดที่ 2
 2. ครูอ่านคำชี้แจงการทำแบบทดสอบกิจกรรมชุดที่ 2 ดังนี้

กิจกรรมชุดที่ 2 วาดภาพให้สมบูรณ์

คำชี้แจง

1. ให้ต่อเติมคนแต่งจากภาพที่นำมาข้างล่างนี้ทั้ง 10 ภาพ
2. ให้คิดว่าภาพให้แปลกแตกต่างไปจากคนอื่น และทำให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจ น่าค้นหา
มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ให้ตั้งชื่อภาพแต่ละภาพที่วาดเสร็จแล้วนั้น และเขียนชื่อภาพไว้ในช่องที่กำหนด
4. ให้นักเรียนลงมือทำ
5. กิจกรรมชุดที่ 2 ให้เวลา 10 นาที
6. ครูเริ่มกิจกรรมชุดที่ 3 เมื่อหมดเวลา (10 นาที ของกิจกรรมชุดที่ 2) โดย
 1. ให้นักเรียนเปิดไปหน้ากิจกรรมชุดที่ 3
 2. ครูอ่านคำชี้แจงการทำแบบทดสอบกิจกรรมชุดที่ 3 ดังนี้

กิจกรรมชุดที่ 3 การใช้เส้น

คำชี้แจง

1. ให้วาดภาพโดยต่อเติมคนแต่งจากเส้นข้างล่างนี้
2. คิดและวาดภาพให้แปลกแตกต่างไปจากคนอื่นมากที่สุด
3. ให้นักเรียนลงมือทำ
4. กิจกรรมชุดที่ 3 ใช้เวลา 10 นาที
5. เก็บแบบทดสอบเมื่อหมดเวลา โดยตรวจดูรายละเอียดของปกติให้นักเรียนกรอกให้
เรียบร้อย
6. กรณีที่นักเรียนนั่งเฉย ๆ โดยไม่ลงมือทำหลังจากที่ครูได้ชี้แจงแบบทดสอบแล้ว
ครูมีสิทธิ์ที่จะกระตุ้นด้วยคำพูดกับนักเรียนคนนั้นเป็นรายบุคคลเพื่อให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบ
นั้นได้ โดยครูต้องหมายเหตุไว้เป็นกรณีพิเศษที่หน้าปกด้วยว่า นักเรียนคนนั้นลงมือทำหรือทำได้เพราะเหตุใด

ภาคผนวก ง

บรรณทัศน์สิ่งพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน

หนังสือสารคดี

เกรแฮม, เอียน. คอมพิวเตอร์. แปลโดย หัตถะ ภาชนะนันท. ภาพโดยเคนิส บิชอป และคนอื่น ๆ.
กรุงเทพฯ : บริษัทมาร์เก็ตติ้ง มีเดีย แอสโซซิเอตส์, 2528. 37 หน้า. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับใช้กระตุ้นประณตศึกษาต่อปลาย ให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้ง
ทางด้านเทคนิค ข้อมูลและโปรแกรม การนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานรอบโลก วงการอุตสาหกรรม
และนำมาใช้งานเฉพาะบุคคล วางแผนงานสังคมข่าวสาร การติดต่อกับอุปกรณ์อื่น และการคุยกับ
คอมพิวเตอร์ หายเล่มมีคำศัพท์ความรู้และดัชนีค้นคว้าต่าง ๆ

หัตถ์ ธีรมงคล. เพื่อนชาวคอซอ. ภาพโดย ธีระพันธ์ ลอโงบลอย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อพยพมาจากประเทศจีนตอนใต้ เข้ามายังถิ่นฐานอยู่ตาม
เทือกเขาทางเหนือ และชายแดนตะวันตกของประเทศ ชนพวกนี้เราเรียกว่า ชาวเขา มี 6 เผ่า คือ
กระเหรี่ยง อีโก๋ แมว ลีซอ เฮา และมูเซอ อาชีพหลักของชาวเขาคือ การเพาะปลูก พวกนี้ชอบ
อพยพย้ายที่หากินจากภูเขาลูกหนึ่งไปยังภูเขาลูกหนึ่ง แต่ละเผ่ามีความเชื่อ ประเพณี ภาษา และ
เครื่องแต่งกายของตน ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ นี้ ปัจจุบันได้รับความช่วยเหลือและพัฒนาในด้านการ
ประกอบอาชีพใหม่ที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ด้านการเพาะปลูกพืชไร่ต่าง ๆ
แทนการปลูกฝิ่น ไม่คึกไม่หัวลาอป่า ชาวเขาส่วนใหญ่พูดไทยได้และได้รับสัญชาติเป็นคนไทยด้วย

ทิพย์วาทิ สนิทวงศ์. ตุ๊กตาชาววัง. ภาพโดย ชีรพันธ์ ลอไพญ์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2529. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงวิวัฒนาการการทำตุ๊กตาชาววังตั้งแต่สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน อธิบายถึงกรรมวิธีในการทำตุ๊กตา ตุ๊กตาชาววังปั้นด้วยดินเหนียว นำดินเหนียวมานวดให้เหนียวแล้วปั้นหัวตุ๊กตานั้นมีพิมพ์ทำด้วยดินเหนียวเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ส่วนคอจะยาวแหลม สำหรับนำไปเสียบกับตัวตุ๊กตาที่ปั้นได้ วิธีปั้นตัว เอาดินเหนียวมาคลึงให้ยืดออกเป็นแผ่นๆ แล้วปั้นหัวตุ๊กตาที่ปั้นได้เมื่อโครงครบตรงส่วนบนก็จะเป็นลำตัว ส่วนปลายทั้งสองข้างก็จะเป็นแขนหรือขา จากนั้นก็จับนิ้วพับเพียบหรือห่ออะไรก็ได้ตามต้องการ นำเอาหัวจากแม่พิมพ์มาเสียบกับตัวตุ๊กตา นำไปตั้งลมให้แห้งดี แล้วนำไปเผาในเตาเผาธรรมดา จากนั้นนำมาลงสีผิว หาสีผม สีผ้านุ่ง เชียนหน้า เชียนตัว หมสไบ ทำจุกเพชรเอี่ยมไม้ ตัดเป็นแถบยาว หมสไบตุ๊กตาเป็นอันเสร็จนำไปจำหน่ายได้

ธนาศิ ญญลือ และลินจง อินทร์มรรค. การสื่อสารในชีวิตประจำวัน. ภาพโดย สมชาย

พิพัฒน์เจริญชัย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

68 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในชุดการสื่อสารและการคมนาคม สำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาและประโยชน์ของการสื่อสาร และโทรคมนาคมต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การสื่อสารดาวเทียม การสื่อสารทางไปรษณีย์ การสื่อสารทางโทรทัศน์ เป็นต้น ทั้งได้สอดแทรกคุณธรรมในเรื่องการยอมรับความเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้มีวินัยธรรม และความรับผิดชอบโดยรวม

ธีระชัย ปุณณโชติ. เจ้าแห่งความเร็ว. ภาพโดย สุพล สำราญ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2528. 30 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เนื้อหา
เกี่ยวกับเรื่องแสง แหล่งกำเนิดของแสง การเดินทางของแสง การสะท้อนและการหักเหของแสง
และประโยชน์ที่ได้จากการหักเหของแสง

นารินทร์ อธิภักดิ์ชัย. หนูถือนิยมไทย. ภาพโดย ธีระพันธ์ ลอไพลย์. กรุงเทพฯ : คณอ,
2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึง หนู เป็นเด็กผู้หญิง นิยมสิ่งที่มีลักษณะเป็นแบบไทย ๆ เช่น อยูบ้านปลูกเป็น
เรือนไทย ซึ่งเหมาะกับดินฟ้าอากาศของประเทศไทย การตกแต่งบ้านก็เป็นแบบไทย ๆ คือ ภายใน
ห้องโถงใหญ่มีฉากรัดม่านแกว่ง วางตั้งอยู่ในตู้ไม้มีลวดลายแกะสลักแบบไทย ๆ หนูชอบรับประทาน
อาหารไทย หนูประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างวัฒนธรรมประเพณีของไทยได้อย่างดี ปฏิบัติตามคำพ่อแม่
และคุณครูสั่งสอน และยังดีต่อเพื่อน ๆ หนูได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนประกวดมารยาท
ไทย และได้รับรางวัลชนะเลิศ หนูฝึกหัดดนตรีไทย ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมอันสูงส่งของชาติไทย
วันเด็ก หนูได้รับรางวัล มีความประพฤติดีงาม และได้รับคำยกย่องชมเชยว่าเป็น "นักเรียนนิยมไทย
ตัวอย่างของโรงเรียน"

นิเชษฐ์ ตูลาหิตย์. สัตว์ไต่ทะเล. ภาพโดย จารุพงษ์ สมจิต. กรุงเทพฯ : ศนอ., 2529.

ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ

กล่าวถึงสัตว์ไต่ทะเลหลายชนิดที่มีรูปร่างแปลกประหลาด บางชนิดมีรูปร่างสวยงาม ปลาไต่ทะเลเล็ก ๆ บางชนิดก็สามารถเปลี่ยนสีได้เพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สัตว์ไต่ทะเลที่แนะนำให้รู้จักมี ดอกไม้ทะเล ปะการัง ฟองน้ำ แมงกะพรุน แมงกะพรุนไฟ ปลาฉาว ปลิงทะเล เม่นทะเล นอกจากนี้เป็นพวกหอยต่าง ๆ เช่น หอยแครง หอยกะพง และหอยเสียบ เป็นต้น

ประพนธ์ ออกเวหา. บนเส้นทางเกษตรกร. ภาพโดย มนตรี จันทน์สุกธ. กรุงเทพฯ :

บรรณกิจ, 2529. 33 หน้า. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะชี้ให้เห็นว่าการที่เกษตรกรจะดำเนินงานใดสำเร็จผลนั้น จำเป็นต้องยึดหลักประการใดบ้าง และหวังจะช่วยให้เด็กไทยรักอาชีพเกษตรกร ซึ่งเป็นอาชีพที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย อาชีพเกษตรกรที่ขอมากล่าวในเรื่องนี้ ได้แก่ การเลี้ยงเป็ดไข่ ซึ่งได้อะเอียดมาจากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนเล่ม 5 และจากการสอบถามผู้ที่มีหน้าที่ในการเลี้ยงเป็ดไข่ และยังได้เกร็ดคำขวัญจากเพื่อน ๆ ที่เลี้ยงเป็ดเป็นงานอดิเรกอีกด้วย

ปรีดา ปัญญาจันทร์. ธง. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย ให้ความรู้อย่างละเอียดเกี่ยวกับธง ซึ่งแต่ก่อนธงใช้ในพิธีทางศาสนาเท่านั้น ต่อมาจึงมีการนำไปใช้เป็นธงประจำตัว ธงประจำบ้าน ธงประจำหัตถ์ และธงประจำชาติ ธงแบ่งตามลักษณะการติดแขวนได้ 3 อย่าง คือ ธงราวนิยมใช้ในงานรื่นเริงและงานแสดง ธงตะขบใช้ในพิธีทางศาสนา งานบุญ งานวัด และธงปลายเสา นอกจากนี้ยังให้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงธงชาติของไทยตามลำดับ จนถึงสมัยรัชกาลที่ 6 โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเป็นธงไตรรงค์ มีสามสี คือ สีแดง หมายถึง ชาติ สีขาว หมายถึง ศาสนา และสีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

ปรีดา ปัญญาจันทร์. ราชบุรีมีไอง. ภาพโดย วรพันธ์ มากทรัพย์ศรี. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2529. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ

เหมาะสำหรับเคื่กระกับประณตศึกษาตอนปลาย ให้ความรู้อย่างละเอียดเกี่ยวกับกรรมวิธี
ในการปั่นไองมังกร ซึ่งเป็นสินค้าที่ทำรายได้ให้แก่ชาวจังหวัดราชบุรี การปั่นไองมังกรมี 5 ขั้นตอน
คือ การเตรียมดิน การขึ้นรูป การเขียนลาย การเคลือบและการเผาไองมังกร จากราชบุรีนี้
มีผู้นำไปจำหน่ายทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย

ปัทม อัจฉริยาภรณ์. ไถ่บ้าน. ภาพโดย ปรีชา บานแย้ม. กรุงเทพฯ : หก. / กิจศึกษาเทรคคิง,
2528. 22 หน้า. ภาพประกอบ.

ไถ่เป็นสัตว์ปึกชนิดหนึ่ง ไถ่มีหลายชนิดที่มีทั้งไถ่พันธุ์ต่าง ๆ ที่มีต้นกำเนิดมาจากต่าง
ประเทศและไถ่พันธุ์ไทยที่เรียกว่า ไถ่บ้านเมือง ไถ่บ้านเมืองที่นิยมเลี้ยงกันในชนบทส่วนใหญ่จะเป็น
ไถ่พันธุ์หนัก ลำตัวใหญ่ เนื้อมาก น้ำหนักก็มาก เรียกว่าพันธุ์ไถ่ และยังมีพันธุ์อื่นอีกเช่น พันธุ์ไถ่
ตะเภ่า ไถ่พวกนี้เลี้ยงง่าย โตเร็ว แต่ต้องระวังเรื่องน้ำกินต้องสะอาด เพราะไถ่ไม่รู้จักเลือก
น้ำขุ่นน้ำคืดสะอาดหรือสกปรก ระวังเรื่องความสะอาดของน้ำไถ่ จะช่วยลดอัตราการตายที่เกิด
จากพยาธิและเชื้อโรคต่าง ๆ ไถ่ควย

พรสัทธิตี พรวงสุรคันกุล. เคล็ดลับการอ่านหนังสือ. ภาพโดย จิตรชัย สมทรง. กรุงเทพฯ :
อักษรบัณฑิต, ม.ป.ป. 48 หน้า. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับศึกษาระดับประถมศึกษา กล่าวถึง การอ่านหนังสือเป็นกระบวนการทางจิต
การศึกษาที่จะรับความรู้ เนื้อหาสาระทางวิชาการที่ง่าย สะดวกและประหยัดที่สุดแต่เป็นการกระทำ
ที่ไม่ได้งานกันอย่างที่คิด เพราะมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย ทำให้ลักษณะการอ่านขาดประสิทธิภาพ
มีการเบื่อหน่ายขาดสมาธิ อ่านไม่เข้าใจในเนื้อหา ขงงนอน ฟงนงนอนเนื่องจากเราขาดความรู้
พื้นฐานการเตรียมและการวางแผนที่ดีในการอ่านหนังสือ เคล็ดลับการอ่านหนังสือเป็นความรู้พื้นฐาน
ที่จะนำไปใช้ในการอ่าน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในระหว่างการอ่าน
หนังสือ แนวทางในการปฏิบัติของศิลปะการอ่านนี้ การอ่านอย่างมีเป้าหมาย เทคนิคการอ่าน
การเตรียมตัวและฝึกฝน ซึ่งได้มีการศึกษาค้นคว้าทางด้านจิตวิทยาและชีววิทยา เพื่อให้เกิดความ
เป็นไปโดยสะดวกและเหมาะสมกับระบบร่างกายและจิตใจในขณะที่อ่านหนังสือ

พลับพลึง มูลศิลป์. กีฬาโอลิมปิกส์. ภาพโดย อธิพล วาตะวัณณะ. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ,
2529. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

ให้ความรู้เรื่องสถิติของสัตว์ต่าง ๆ เช่น ม้า ไก่ ช้าง สิงโต ที่มีความสามารถในด้าน
การวิ่ง การว่ายน้ำ การกระโดดไกล และการกระโดดสูง ในการเสนอสถิติ ทำในลักษณะคล้ายกับ
การแข่งขันกีฬา เพื่อเด็ก ๆ จะได้รับทั้งความรู้ ความเพลิดเพลินและยังเป็นการฝึกหัดให้เด็กได้
รู้จักสังเกตเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวของสัตว์ต่าง ๆ ในตอนท้ายเล่มมีเขียนคำอธิบาย
เพิ่มเติมเกี่ยวกับอธิบายสัตว์บางชนิดที่หาอ่านได้ยาก เพื่อผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ที่สนใจจะ
ได้สามารถอธิบายเพิ่มเติมให้แก่เด็กได้

พิศ นิมิตลัทธิ. สวนอุนไทย. กรุงเทพฯ : องค์การคำขุสภา, 2524. 56 หน้า.

ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือชุดความรู้ไทย กล่าวถึง อุนเป็นผลไม้ต่างประเทศที่เราคุ้นเคยมานาน เช่นเดียวกับผลไม้เทศอื่น ๆ อีกหลายชนิด เช่น พลับ สาลี่ แอปเปิล เป็นต้น ความคิดที่จะนำผลไม้เหล่านี้มาปลูกในประเทศไทยมีมานานแล้ว สำหรับอุนนั้นมีเหตุผลให้เชื่อว่าในระยะแรกคงเป็นงานอดิเรกของทานที่ชอบปลูกต้นไม้ การปลูกจึงเป็นแบบสมัครเล่นเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่าอย่างอื่น จนประมาณพุทธศักราช 2499 จึงได้มีการจัดสร้างสวนอุนขึ้น และต่อมาไม่นานการทำสวนอุนในประเทศไทยก็ได้รับการนำไปดัดแปลงจนเป็นสินค้าขายออกได้รายการหนึ่งที่รู้จักกันดีในหลายประเทศขณะนี้ ชาวสวนได้สร้างระบบการทำสวนขึ้นสำหรับอุนโดยเฉพาะ ว่าเป็นความสำเร็จที่น่าสรรเสริญ เพราะเป็นระบบงานที่มีความพิถีพิถันแตกต่างกับการทำสวนผลไม้พื้นเมืองของเรามาก จึงเป็นการสมควรที่จะรวบรวมเรื่องราวบันทึกไว้เป็นความรู้แก่ชุมชนและผู้สนใจในวิชาการของอาชีพการทำสวนในประเทศไทยต่อไปด้วย

ญ ฑะนาวศรี. นกเงือกไทย. ภาพโดย สกล ปลื้มตอม. กรุงเทพฯ : คณอ, 2530.

ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึง นกเงือกของเมืองไทย ซึ่งในบรรดานกเงือกทั้งหลาย "กาชัง" จัดเป็นนกเงือกที่มีลักษณะสวยงามที่สุด และนกเงือกจัดว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งป่าดงดิบ และจัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองนกเงือกในโลกมีอยู่ 45 ชนิด ในประเทศไทยมีอยู่ 13 ชนิด อธิบายถึงความเป็นอยู่ของนกเงือก การดำเนินชีวิตของนกเงือกตัวผู้และตัวเมีย ตั้งแต่ฤดูออกไข่ จนกระทั่งหักไม้หลุมกักกิน ศัตรูที่สำคัญของนกเงือกก็คือ มนุษย์ และศัตรูรองลงมาคือ พวกหมิ่นขอ หมาไม่ พญากระรอก มังคุดโมธ ลูกและกิ้งก้าน

ญ. ทัศนาวัรี. บึงบรเพ็ด. ภาพโดย สกล ปลื้มชนอม. กรุงเทพฯ : คมอ, 2530.

ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงบึงที่มีชื่อเสียงที่สุด คือบึงบรเพ็ดในจังหวัดนครสวรรค์ ในอดีตเมื่อราว 40 ปี ล่วงมานี้ เคยเป็นที่อยู่อาศัยของฝูงจระเข้ตามธรรมชาตินับพัน ๆ ตัว มีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่านริมบึงเป็นประจำ ต่อมาผู้คนมองเห็นผลประโยชน์ จึงเริ่มจับกันไปขาย ตอนแรก ๆ ก็จับเอาแคตัวใหญ่ ๆ ต่อมาตัวใหญ่น่ายาก ก็หันมาจับตัวเล็ก ๆ ขาย เมื่อตัวเล็ก ๆ หมดก็แย่งกันหารังไข่ จนในที่สุด จระเข้ก็หมดสิ้นไปจากบึงบรเพ็ด แต่บึงบรเพ็ดยังเป็นแหล่งนกนํ้าร้อยชนิด แมลง ปลา และพืชพันธุ์ไม้นานา ๆ และนักวิทยาศาสตร์ได้ค้นพบ นักเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร นักปักษีวิทยาทั่วโลก ในความเห็นว่า เป็นนกชนิดใหม่ของโลก

รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์. หลอจิ้งจอกในนครกว้างใจ. ภาพโดย พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ.

กรุงเทพฯ : ปลาตะเพียน, 2529. 33 หน้า. ภาพประกอบ

ให้ความรู้แก่ผู้อ่านเกี่ยวกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีของนครกว้างใจ (เมืองกว้างใจ) อย่างดี โดยกำหนดให้หลอจิ้งเป็นเด็กหญิงที่เกิดที่นครกว้างใจ ส่วนจ๊ะเอ๋ เป็นเด็กไทย อายุ 11 ปี ได้มีโอกาสติดตามพ่อแม่ไปเที่ยวที่นครกว้างใจนี้ ในระหว่างที่อยู๋ในนครกว้างใจ หลอจิ้งได้เป็นเพื่อนเล่นที่ดีของจ๊ะเอ๋เธอ ได้เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้จ๊ะเอ๋ฟัง จ๊ะเอ๋จึงรู้เรื่องราวของนครกว้างใจ ซึ่งมีอะไรบางอย่างที่เหมือนกับประเทศไทย และบางอย่างที่แตกต่างไป

ลัดดา สังขรัตน์. สัตว์โลกน่าพิศวง. ภาพโดย สมบัติ คิ้วชก. กรุงเทพฯ : อักษรณัฏพิก, 2531. 40 หน้า. ภาพประกอบ

เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา กล่าวถึง ชีวิตอันชวนพิศวงของสัตว์ต่าง ๆ เช่น ชีวิตรักของแมงมุม มดกองทัพล้ออะไร ทำไมจึงจิ้งกัคมดอมมากกว่าคนอ้วน แมลงวันนำโรค มาสู่มนุษย์ได้อย่างไร แสมป์เปลี่ยนแห่งความสะอาด แมลงวันทอตะกละ ใครคือผู้บ่อนทำลาย กระรอกบิน บินได้จริง ๆ หรือ เจ้าหน้เหล็กบีเวอร์ เป็นต้น ภายในเล่มกล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ และข้อเท็จจริงบางประการของสัตว์ ซึ่งน่าสนใจมาก

วิริยะ สิริสิงห. ดินสอพอง. ภาพโดย วรพันธ์ มากทรัพย์ศรี. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2531. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึง แหล่งผลิตดินสอพองซึ่งมีอยู่แห่งเดียวในประเทศไทย คือ จังหวัดลพบุรี ทำกันในหมู่บ้านหินสองก้อน บ้านหาทาง และบ้านสะพานอิฐ เรียกหมู่บ้านทั้งสามรวม ๆ กันว่า หมู่บ้านดินสอพอง พื้นดินทุกตารางนิ้วเมื่อขุดลอกหน้าดินขึ้น ๆ ออกไปแล้ว จะเป็นดินสีขาวตองไปทั้งหมด การทำดินสอพองเริ่มต้นด้วยขุดบ่อใหญ่ 1 บ่อ เรียกว่าบ่อกาก ขุดบ่อเล็กอีก 2 บ่อ บ่อเล็กบ่อหนึ่งเรียกว่า บ่อกรองหรือบ่อเนื้อ ส่วนบ่อเล็กอีก 1 บ่อ เรียกว่าบ่อทำแค้น ชั้นแรก ขนดินมารัดใส่บ่อกากปล่อยน้ำลงไปผสมให้ดินละลาย คักน้ำดินเหนียวใสตะแกรงลงในบ่อกรอง เพื่อแยกเศษหินกรวด เศษหญ้าแห้ง ชั้นที่สอง คักน้ำดินจากบ่อกรองไหลลงไปในบ่อแค้นทิ้งไว้ 1 คืน ดินจะตกตะกอนนอนก้นบ่อ ตอนบนจะเป็นน้ำใส คุกเอาน้ำใสออก จะเหลือโคลนดินสอพอง ชั้นที่สาม คักโคลนดินสอพองหตอกในแม่พิมพ์ ปล่อยทิ้งไว้กลางแจ้ง พอหมาคนำไขวางสิ่งแคคให้แห้งสนิท เก็บไว้เพื่อส่งจำหน่ายต่อไป นอกจากนี้ยังบอกประโยชน์ของดินสอพองอีกด้วย

วิริยะ สิริสิงห. ร่างกายของเรา. ภาพโดย อีระพันธ์ ลอใหญ่ลย์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2530. 45 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือเหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย กล่าวถึง ร่างกายของเรา
ก็เหมือนเครื่องจักรที่แสนมหัศจรรย์เครื่องหนึ่ง เป็นเครื่องจักรที่ทำงานได้เป็นร้อย ๆ อย่าง
และแสดงให้เห็นว่าเครื่องจักรที่ทำงานสำคัญ ๆ ใดอย่างใด เช่น เลือดในร่างกายไหลไป
อย่างไร เราหายใจอย่างไร รับประทานอาหารอย่างไร นอนหลับและช่างทำงานอย่างไร จมูกมีไว้ทำอะไร
สมองทำงานอย่างไร เมื่อได้รับสัญญาณอันตราย กระดูกคอกลืนอย่างไร กล้ามเนื้อทำงานอย่างไร
อวัยวะในตัวเราเชื่อมต่อกันได้อย่างไร และอื่น ๆ อีกมาก และชี้ให้เห็นว่า อวัยวะในร่างกาย
ของเราปะติดปะต่อเข้าด้วยกันอย่างยอดเยี่ยม จนสามารถทำงานได้มากมาย และหาได้พร้อมกัน
หลาย ๆ อย่าง ยังไม่เคยมีนักวิทยาศาสตร์คนไหน สร้างเครื่องจักรใดประณีตเรียบร้อยและเบา
เท่ากับร่างกายของคนเรา แม้ว่าจะให้เครื่องจักรนั้นทำงานแค่ครั้งเดียวของที่ร่างกายเราทำ
และไม่มีเครื่องจักรไหนจะสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ ได้

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. การออกกำลังกาย. ภาพโดย ทวีพร ทองคำใบ.
กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา, 2529. 40 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือชุดเรื่อนำรู้เกี่ยวกับสุขภาพ สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
นายแพทย์กรุงไกร เจนพาณิชย์ เป็นคนแต่งเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญของการออกกำลังกาย
ออกกำลังกายอย่างไรไม่เป็นโทษ การพักผ่อน การระมัดระวังรักษาสุขภาพ สุขภาพที่ดีจะช่วย
เสริมบุคลิก ท้ายเล่มมีภาคผนวกเกี่ยวกับกายบริหารพื้นฐาน

สมชัย หงษ์ทองคำ. ไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน. ภาพโดย ประวิทย์ มาศรังสรรค์. กรุงเทพฯ :
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา, 2529. 63 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือชุดวิทยาศาสตร์ สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ความรู้เกี่ยวกับ
เรื่องไฟฟ้า ชนิดของไฟฟ้า ไฟฟ้ากระแสและการเกิดไฟฟ้า โดนาโมและมอเตอร์ วงจรไฟฟ้า
และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน สาเหตุและวิธีป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า ภายในเล่มมีภาพ
ประกอบสวยงาม

สมสุข มัจฉาชีพ. พืชสมุนไพร. ภาพโดย สุรินทร์ มัจฉาชีพ. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, น.ป.ป.
ไม้ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

เมืองไทยของเราได้ชื่อว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม เพราะมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วย
พืชพันธุ์นานาชนิด ไม้แก้ม กล้วย กล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ หรือพืชที่ขึ้นอยู่ตามป่าเขาและริบสวน
ไร่นาทั่วไป พันธุ์ไม้เหล่านี้บางชนิดนอกจากจะให้ประโยชน์โดยตรงที่มนุษย์เรานำมาบริโภค
เป็นอาหารแล้ว ส่วนของลำต้น ราก ใบ ดอก ผล หรือทั้งต้นยังมีคุณสมบัติในการบำบัดรักษาโรคภัย
ไข้เจ็บได้ เราเรียกพืชเหล่านี้ว่า พืชสมุนไพร ภายในหนังสือเล่มนี้ เป็นการแนะนำชนิดของพืช
สมุนไพรที่พบเห็นอยู่ทั่วไป โดยกล่าวถึงสรรพคุณอย่างย่อ เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและผู้สนใจได้มี
โอกาสรู้จัก โดยเน้นถึงส่วนประกอบสำคัญของพืช คือ ดอก เพราะง่ายต่อการจดจำมากกว่าส่วนอื่น
และเป็นรากฐานของการศึกษาคุณค่าในลำดับขั้นสูงต่อไป

สิรินธร ช่วงโชติ. คอกเอ๋ยคอกไ้. ภาพโดย ชีระพันธ์ ลอไพบลย์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

ให้ความรู้เรื่องราวของคอกไ้ ตั้งแต่ชื่อของคอกไ้ อาจบอกรูปร่างลักษณะของคอก บอกสี บอกความมีกลิ่นฉุน บอกความมีกลิ่นหอม หรือบอกเวลาบานก็ได้ เช่น คอกบานเย็นก็จะบานเฉพาะในตอนเย็นเท่านั้น ลักษณะของคอกไ้ คอกเถี่ยว คอกช่อ คอกรวม อธิบายถึงส่วนต่าง ๆ ของคอกไ้ ลักษณะของคอกตัวผู้ คอกตัวเมีย กลีบเลี้ยงและกลีบดอก การกลายเป็นผล การผ่าทะลวงเกสร สีของคอกไ้ คอกไ้สีเหลืองสะพรั่งมากกว่าคอกไ้สีอื่น คอกไ้กับแมลง แมลงที่ทำหน้าที่ช่วยผสมเกสรใดดีที่สุดคือ ผึ้ง เพราะมีขนาดรูปร่าง และนิสัยเหมาะสำหรับผสมเกสรให้แก่คอกไ้ทุกชนิด ช่วยให้อนไม่ทุกตนมีผลงามและติดผลตก

สิรินธร ช่วงโชติ. ทรัพยากรที่มีค่าของเรา. ภาพโดย สมเจตน์ กาฬศิษย์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529. 68 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในชุดชาติไทย สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศ อันได้แก่ คน ป่าไม้ แร่ สัตว์ป่า น้ำ ดิน อากาศ กล่าวถึงการทำลายทรัพยากรของมนุษย์ การใช้ทรัพยากร และการอนุรักษ์ทรัพยากร

สิรินทร์ ช่วงโชติ. ในสระจอก. ภาพโดย วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ, 2529. 44 หน้า. ภาพประกอบ.

หนังสือเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตแก่เด็กในด้านชีววิทยาของ
สัตว์น้ำ ธรรมชาติและวงจรชีวิตซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล และยังให้อีก ลักษณะรูปร่างของ
สัตว์น้ำต่าง ๆ จากภาพที่ภาพประกอบ หายเล่มให้ความรู้เรื่องพืชและสัตว์ในสระที่ควรรู้มี
จอก แหน กระเจิก บัวสาย กก แมลงต่าง ๆ กบ คางคก หอย เต่า และสัตว์เซลล์เดียว

สิรินทร์ ช่วงโชติ. พืชที่เป็นพิษ. ภาพโดย อีรพันธ์ ลอไพลย์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2529. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงพืชที่เป็นพิษ ซึ่งมีส่วนประกอบต่าง ๆ เหมือนกับพืชทั่วไป พืชอาจจะสะสมอยู่ที่
ใบ ที่ดอก ที่ผล ที่เมล็ด หรือที่ลำต้นก็ได้ พืชที่เป็นพิษบางชนิดมีดอกสวยงามมาก พืชที่เป็นพิษมีหลายชนิด
ได้แก่ ราเหอย ยี่โถ กลอย หมามุ่ย ต้นเป็คน้ำ คำแย เป็นต้น พืชที่อยู่ในพืชเหล่านี้
อาจเป็นพิษอ่อนหรือพิษร้ายแรงได้ทั้งนั้น เราจึงต้องระมัดระวังอันตรายจากพืชที่มีพิษทั้งหมด

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. แมวไทย. กรุงเทพฯ : องค์การคาของครูสภา, 2526. 56 หน้า.
ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือได้รับรางวัลชมเชยสารคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น ประจำปี พ.ศ. 2521 กล่าวถึง
แมวไทยเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความน่ารักน่าเอ็นดูมาก เป็นที่นิยมกันทั่วโลก สารคดีเรื่องนี้เล่าเรื่อง
แมวไทยในทุกด้าน นับตั้งแต่ประวัติความเป็นมา ประเภทแมวไทยในตำรา คุณลักษณะแมวไทยนำมา
เทียบกับที่ชาวต่างประเทศกำหนดชนิดไว้ นิสัยของแมวไทย การเลี้ยงแมวไทยโดยละเอียด
การจำหน่ายแมวไทยส่งไปต่างประเทศ ประโยชน์ของแมว แมวในสุภาวชนและข้อกติกต่าง ๆ
แมวไทยในนิทาน ผลิตภัณฑ์แมว และจบลงด้วย "แมวไทย แมวเหมียว"

สุเทพ ชูมาลัยวงศ์. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร. ภาพโดย สุทิน ดวงประสาธ. กรุงเทพฯ :
องค์การการของคุรุสภา, 2529. 56 หน้า. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับศึกษาระดับก่อนวัยเรียน เป็นสารคดีให้ความรู้เกี่ยวกับศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ
บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร การดำเนินการโครงการ
ศิลปาชีพพิเศษ หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการ การฝึกสอน การคัดเลือกสมาชิก ตลอดจนสถานที่ที่
นำชมภายในศูนย์ศิลปาชีพ การจัดหาอุปกรณ์และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการเดินทางไปชม
ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ บางไทร

สุนันท์ สังข์ทอง. โลกและอวกาศ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
62 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือแนะนำการประกวดในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 - 6 ที่กรมวิชาการได้จัดประกวดเมื่อ พ.ศ. 2528 หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ
ประวัติการเดินทางสู่อวกาศ การส่งจรวด ยานอวกาศ และดาวเทียม การสำรวจอวกาศ สภาพชีวิต
ในอวกาศ และประโยชน์จากโครงการอวกาศ การเสนอเนื้อหาผูกเป็นเรื่อง มีตัวละคร ทำให้อ่าน
เพลิดเพลิน ควรให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาและครูสนใจจะได้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

หนังสือฉบับนี้

กรองแก้ว. จ่านิวเคศ. ภาพโดย สุพันธ์ กรสวัสดิ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : องค์การคา
ของครูสภา, (2529) 32 หน้า. ภาพประกอบ.

เนื้อเรื่องกล่าวถึง เด็กชายบุญเป็นคนดีมาก ได้เคยช่วยชีวิตปลาไว้ให้เป็นอิสระ ปลา
ตอบแทนบุญด้วยโดยให้อาหารจ่านิวเคศใบหนึ่ง ซึ่งถ้ากินถึงอาหารอะไรก็จะโคสใจปรารถนา จ่านิวเคศนี้
จะใช้ห้าประโยชน์ได้เพียง 3 ปี เท่านั้น เด็กชายบุญได้อาศัยจ่านิวเคศหาเลี้ยงพ่อแม่ ตัวเขา
คลอจนเพื่อน ๆ ในหมู่บ้าน จนเขามีฐานะดี เขาได้สร้างวัด โรงเรียน ในคอนหาเขาได้บวช
แต่งงาน และได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผลแห่งความกตัญญูกตเวที และ
ความเมตตากรรมอันเนื่อง

กิ่งแก้ว รัชมิภมฺม. ลูกรัก. ภาพโดย จารุพงษ์ จันทรเพชร. กรุงเทพฯ : คณอ, 2530.

ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

ปาน และปอแก้ว อยู่กับพ่อแม่ในกระท่อมที่สะอาดสะอาดหน้าหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ครอบครัว
นี้ใคร ๆ ก็ชมว่า เป็นครอบครัวตัวอย่างของหมู่บ้าน พ่อ แม่ ปานและปอแก้วมีอัธยาศัยดี มีน้ำจิต
น้ำใจต่อญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ใจบุญสุนทาน อีกทั้งปานและปอแก้วยังเห็นเด็กที่เชื่อฟังพ่อแม่
มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ไม่ทะเลาะกัน ไม่แย่งของเล่น ไม่หลบหลีกงาน วานอนสอนง่ายและ
กตัญญูรู้คุณ ปานและปอแก้วช่วยพ่อแม่ทำงานทุกอย่าง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปานและปอแก้ว
จึงไม่ถูกพ่อแม่ดุว่า เหมือนเด็กคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน เมื่อกลับจากโรงเรียนถึงบ้านปานและ
ปอแก้วจะรีบทำการบ้านให้เสร็จก่อน เมื่อเด็กทั้งสองทำสิ่งใดไม่ถูกต้อง พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือน
และเด็ก ๆ จะไม่ทำสิ่งนั้นอีก และพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน พ่อแม่ก็ใจที่ลูกรักและเชื่อฟัง
กัน ไม่ควรทะเลาะวิวาทกับคนในครอบครัว การปลูกใจให้อารมณ์ไม่โทสะครอบงำจิตใจ ทำอะไร
ด้วยความไม่ลังเล เรียกว่าเป็นคนซื่อสัตย์จะไม่มีการคบหา เป็นเด็กก็ต้องมีเหตุผล และการทำให้
พ่อแม่สบายใจ ลูกคนนั้นก็จะเป็นลูกรักของพ่อแม่อย่างแน่นอน

คณิงนิ. อุทธยานแห่งสรวงสวรรค์. ภาพโดย ปุ. กรุงเทพฯ : ไทวัฒนาพานิช, 2528.

ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับเคื่กระกับประณตที่ศาตอนปลาถ กล่าวถึงเจ้าชายองค์หนึ่งเคื่พ้งนิทาน
เรื่อง "อุทธยานแห่งสรวงสวรรค์" มาตั้งแต่องทรงพระเยาว์ พระองค์ชอบและส้งใจในนิทาน
เรื่องนั้นมาก เมื่อเจริญพระชนมายุ ได้เสด็จประพาสป่าแต่เสด็จหลงทาง ได้พบญีหึ่งชื่อ แม่พระพาย
กับลูกชายอีกสี่คน ชื่อ ลมเหนือ ลมตะวันตก ลมใต้ และลมตะวันออก หึ่งสี่คนได้เล่าถึงเรื่อง
การเกิดทางและการสัจญ์ตามทีต่าง ๆ ทีไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะลมตะวันออกได้พูดถึง
"อุทธยานแห่งสรวงสวรรค์" ในวันรุ่งขึ้นเจ้าชายได้คิดตามลมตะวันออกไปทีอุทธยานแห่งสรวงสวรรค์
และได้พบราชินีแห่งเพธิดา ซึ่งพระนางได้ขอให้เจ้าชายรักษาคำพูดอย่างหนึ่งไว้จะได้อยู่ใน
อุทธยานแห่งสรวงสวรรค์ตลอดไป แต่เจ้าชายเผลอพระองค์ไม่ไดปฏิบัติตามคำขอร้องของพระนาง
จึงปรากฏว่าต่อมาไม่เคื่มีใครได้พบเห็นเจ้าชายของคณีกเล

จอย นันทิวัชรินทร์. รมายชา. ภาพโดย พีระ นาคจัน. กรุงเทพฯ : คณอ, 2530.

ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

บ้านของชายช้อยู่ในหมู่บ้านจกัสรแห่งหนึ่ง สัญลักษณ์ของชายชา คือ รมคันยาว ม้วนแน่น
เรียบรอยเก็บอยู่ในปลอกผ้าสีน้ำคาลหนึบอยุ่ที่ซอกแขนขวา รมชายชาใช้ประโยชน์ใดต่าง ๆ คือ
ใช้ที่ส้นชั้ที่รมแหกระโซกจะกัก ใช้เกี้ยวเรือของเต็ก ๆ ใหญ่กลับมา ใช้เกี้ยวลูกโป่งที่ลอยคักกั้งไม้
ใช้ฟาคเค็กเกเร ใช้ปลายแหลมของรมกระทุ้งและฟาคโจรนักจ้ และยังใช้คามรมเป็นขอเกี้ยว
ชอบมานั่ง ไม่ให้กะมำคกน้ำใด วันหนึ่งเกิดฝนตก หึ่งหลานของชายชาจะกลับบ้านเพราะแม่เรียก
ให้ไปกินชา ชายชาให้หึ่งเอารมกันฝนไป แต่พอชายชาทางรมออก ปรากฏว่า รมเกามากแล้ว
ม้วนเก็บไว้นาน ฝารมเปื่อยขาดเป็นรอยร้ว ๆ ไปหมด รมชายชาใช้ประโยชน์ใดคังหลายอย่าง
แต่ประโยชน์ที่แท้จริงในฐานะรมที่ใช้กันฝน กลับใช้ไม่ได้เลย

จันทร์เจ้าชา. สามพี่น้องและเศรษฐีกับมา. ภาพโดย โอม. กรุงเทพฯ : พีที, น.ป.ป.

ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

พ่อเขายากจนโกลนป่วยอย่างหนัก ก่อนตายเรียกบุตรชายทั้งสามเข้ามาพบเพื่อบอกว่า คนใดชอบสมบัติอันมีค่าไว้ตกิน แดงจำไมไคววอยู่ตรงไหน ไทชุกินไหว แล้วแบ่งกันอย่างยุติธรรม เมื่อพ่อตายไปทั้งสามก็ลงมือค้นหาสมบัติจนทั่วแต่ไม่พบ ทั้งสามจึงปรึกษากันว่า ไท ไท ๆ ก็ชุกินไว้แล้ว ก็หาผักผลไม้มาปลูก เพราะการชุกินหาสมบัติเท่ากับพรวนดิน พลิกหน้าดินใหม่ ปลูกอะไรก็งจะงอกงามดี แล้วพี่ชายคนโตก็คิดว่า ที่พ่อพูดเป็นคำปริศนาที่ชี้แนะให้รู้จักทำงาน ซัก และมีความดีที่ จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เรื่องเศรษฐีกับมา เศรษฐีได้ไปขอเช่ามาชนของจากคาหุ่ย ระหว่างทางเศรษฐีเห็นอก ขอบุคหักและอาศัยเงาของมานั่งพักหลบแดด คาหุ่ยเข้าไปนั่งบ้างก็ถูกเศรษฐีเบียดออก เศรษฐีว่า เสียดาเช่าแล้วมีสิทธิ์ที่จะใช้เงาของมันใด คาหุ่ยบอกว่าเช่าแต่มาไมไควเงาของมัน ทั้งสองโต้เถียง และตะลุมบอนกันยกใหญ่ จนมาตกใจวิ่งเตลิดไปไกลลับ คาหุ่ยเสียดา เศรษฐีก็เสียดของไป เพราะ ทั้งสองไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อดอที่ดออาศัยกัน

จิตอารมณ์ สวัสดิ์ศิริคัง. แม่มกกับสองพี่น้อง. ภาพโดย พีระ นาคจีน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,

2529. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงสองพี่น้องชื่อ แชนเชิล และเกรเติล ถูกพ่อและแม่เลี้ยงหามาถึงในป่า ใน ครั้งแรกสองพี่น้องเดินทางกลับบ้านถูก แต่ในครั้งที่สองชนมขึงที่แชนเชิลไปขยไว้เป็นเครื่องหมาย เพื่อเดินทางกลับบ้านได้ถูกนกและสัตว์ป่ากินหมด เด็กทั้งสองจึงหลงทางอยู่ในป่า จนไปพบกระท่อม ที่ทำด้วยชนม หลังคาทำด้วยชนมเด็ก ทั้งสองคนกินชนมอย่างเอร็ดอร่อย และแม่มกโผล่มาล่อให้ เด็กทั้งสองเข้าไปในกระท่อม แม่มกได้ขึงแชนเชิลไว้ในกรงเล็ก ๆ และให้เกรเติลทำงานบ้าน ทุกอย่าง ในที่สุดทั้งสองพี่น้องได้รวมใจกันกำจัดแม่มกได้สำเร็จ โดยเกรเติลล่อให้แม่มกมุด เข้าไปในเตาอบ และเธอก็รีบปิดเตาอบทันที จากนั้นเกรเติลก็ช่วยพี่ชายออกจากกรงที่ขึง เด็ก ทั้งสองได้ชนของที่มีค่าของแม่มกกลับมาบ้าน พ่อใจที่รักพบลูกทั้งสองและชอร่องลูกทั้งสองในยกโห โหชน ทั้งหมดยกคืออยู่รวมกันอย่างมีความสุขเพราะแม่เลี้ยงได้ตายไปแล้ว

จินตนา ไบกาซึชิ. น้ำใจของสีลาน. ภาพโดย สุธรรม กังวาลไกร. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2529. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาตอนปลาย กล่าวถึงลูกควายตัวผู้ชื่อ สีลาน เป็นสัตว์ที่มีความผูกพันใกล้ชิดกับเด็กชายชื่อ ตูเป็นเจ้าของอย่างมาก แต่แล้วมีเหตุการณ์ที่ทำให้สีลานต้องจากเอื้อไป สีลานต้องไปผจญภัยตามที่ต่าง ๆ จนได้มีโอกาสแสดงคุณธรรมเกี่ยวกับความมีน้ำใจต่อเพื่อน ไม่มุ่งมันเอาชนะอย่างเดียว ในการแข่งขันวิ่งควาย ที่จังหวัดชลบุรี และในตอนจบของเรื่อง สีลานก็ได้มีโอกาสกลับมาอยู่กับเอื้ออย่างมีความสุข

คำรงค์ศักดิ์ บุญสุ. ตะเกียงพระจันทร์. ภาพโดย เกริก ยืนพันธุ์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2530. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

วันหนึ่งหนูจ๋า พมมุษย์ต่างดาวซึ่งจักกรยานมาจากดาวสีน้ำตาล และเสียหลักชนหลังคาบ้านหล่นลงมา มนุษย์ต่างดาวขอเล่นน้ำในคลองและอนุญาตให้หนูจ๋าเอาจักกรยานไปขี่เที่ยวได้ จักกรยานพาหนูจ๋าไปถึงดาวสีน้ำตาล หนูจ๋าได้กินอาหารก้อนสีแดงซึ่งทำให้ร่างกายเติบโต ก้อนสีเหลืองให้หมีกำลังแข็งแรง ก้อนสีเขียวทำให้ร่างกายไม่มีโรคภัย หนูจ๋าได้เที่ยวสวนสัตว์ ใต้น้ำรูปร่างเหมือนรองเท้า หนูจ๋ารู้สึกว่าเพิ่งมาไคเคี้ยวเคี้ยว ทำไมไม่คเร็วนัก และที่ดาวดวงนี้ไม่พระจันทร์ แต่มีตะเกียงทำคล้ายพระจันทร์ไหลย้อยอยู่บนฟ้า ต้องคอยเติมน้ำมันจะทำให้มันสว่าง หนูจ๋ารับอาสาไปเติมน้ำมันให้ หนูจ๋าลามนุษย์ดาวสีน้ำตาลกลับบ้าน และมนุษย์ต่างดาวทั้งสองก็ลากลับดาวสีน้ำตาลเช่นกัน

ดิเรก อนุวัช. ลูกแมวสามพี่น้อง. ภาพโดย สมชาย เวชวิทย์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2528. 47 หน้า. ภาพประกอบ.

แม่แมวมีลูกแมวสามตัว แม่อยากจะสอนให้ลูก ๆ รู้จักการทำมาหากินบ้าง จึงบอกให้
ลูกทั้งสามไปหัดจับปลา ตลอดทั้งวันลูกแมวทั้งสามตัวจับปลาไม่ได้ และถึงถูกหนุมานชกจากชักชวน
ให้เที่ยวกระรานอีกด้วย เมื่อลูกทั้งสามกลับมาบ้านก็เล่าเรื่องทั้งหมดให้แม่ฟัง แม่ก็ทราบว่าหนูเป็น
สัตว์ที่มหาลอกลวงลูกของตน จึงพูดจาสั่งสอนให้ลูกทั้งสามทราบว่า ลูกโตแล้วจะต้องเรียนรู้ในการ
หากิน ถึงแม้ว่าครั้งนี้จะจับปลาไม่ได้แต่ก็ควรเรียนรู้ถึงการที่จะไม่เชื่อฟังใครง่าย ๆ และรู้ว่าหนู
เป็นสัตว์อย่างไร การเรียนรู้แหละที่จะทำให้ลูก ๆ ฉลาดขึ้น

นิคม รายชวา. ของฝากแม่. ภาพโดย เครือม ชำชุมพร. กรุงเทพฯ : เมศทราย, 2531.
31 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือผจญภัย ชักค้นพบตัวเอง ในฤดูร้อน แดงไค้ไปอยู่กับลุงที่ภาคใต้ บ้านลุงอยู่
บนเกาะ แดงไค้เคยเห็นทะเลมาก่อนก็ตื่นเต้นมาก เขาอยากเห็นทุกสิ่งทุกอย่างบนเกาะ แดงไค้
เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ บนเกาะมากมาย เช่น ใช้ตะขอและพอยลันที่ติดแน่นกับโซ่หิน ผจญภัยใน
กองหอยเม่น เขาเคยโดนเข็มของหอยเม่นแทงที่เท้า เขาตกใจจนร้องไห้เลย ภายหลังจึงได้เรียนรู้
และไม่ร้องไห้อีก รู้จักแก้ไขและรักษา แดงไค้พยายามฝากหอยเม่นไปบนหาดข้างหน้าเพื่อเก็บก้อนหิน
ที่สวยงามกลับไปฝากแม่ และแล้วเขาก็ทำได้สำเร็จโดยไข่มุกหอยเม่นออกนอกทาง เขาเก็บก้อนหิน
ที่สวยงามมากมาย วันรุ่งขึ้นครอบครัวคนเดินทางกลับบ้านขณะลงเรือเกิดคลื่น เรือโคลง แดงไค้หลัก
ห่อก้อนหินที่สวยงามหายไปในน้ำ เขาเสียใจมากที่ไม่มีของมาฝากแม่ แม่ปลอบใจว่ามันเป็นเพียง
ก้อนหินไม่มีความหมายอะไร ของฝากของลูกก็คือ ตัวลูกเอง

นิคม รายชวา. สิ่งที่สวยงาม. ภาพโดย ทองธัช เทพารักษ์. กรุงเทพฯ : เม็ดทราย, 2531.

31 หน้า. ภาพประกอบ.

บ้านของแอมคืออูร์มีสระ มันก็เป็นน้ำรินลงมาในสระ แอมเคยแอบดูและว่ามันสวยงามจริง ๆ
 อดทนอดกลั้นดูให้มันเข้าไปในป่า เอาแว้วไปคั่นก แมนกเป็นนกตัวหนึ่งคิดแล้ว และมีลูกนกตัวเล็ก ๆ
 อีก 8 ตัว วิ่งวนอยู่ไปมาเพราะเป็นห่วงแม่ของมัน สูงเหิ้ม อด และอดทน ช่วยกันจับใส่กรงกลับบ้าน
 นกเป็นนกไม่ยอมกินอาหารเลย เอาหัวชนกรงจนเป็นแผลไปหมด มันหงอยเหงา และลูกนกตายไป
 หักตัว แอมอยากปล่อยใหมันอยู่ตามธรรมชาติเพราะสวยงามดี แต่มันกับอดทนไม่ยอม จนเหลือลูกนก
 2 ตัว เด็กทั้งสองจึงตกลงใจปล่อยนก มันกับลูกนกอยู่ตามธรรมชาติในสระน้ำ สวยงามมาก เด็ก ๆ
 รู้สึกสบายใจขึ้นมากที่เขาทำให้มันเกิดสิ่งที่สวยงาม

เบญจมาศ ศรีวงษ์รัตน์. ผู้นำของเรา. ภาพโดย บุญสม จันทรวงฉาย. กรุงเทพฯ : ศนอ.,
 2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

ในบึงใหญ่มีสัตว์จำนวนมากอาศัยอยู่ เช่น เต่า ปลาหลายชนิด ได้มีการประชุมเพื่อกำหนด
 วันเลือกหัวหน้าผู้นำ โดยวิธีลงคะแนนเสียงและให้ทุกคนไปใช้สิทธิ์ของตน เค้าคุยอวดความสามารถ
 ของตนว่า อยู่บนบกได้นาน รู้จักกับมนุษย์ รู้สึมนุชยกดี ใครต้องการไปเที่ยวบนบกจะพาไป และ
 คอยช่วยปลาไหลพ้นจากรันที่มนุษย์นำมาตก มีกระดองที่แข็งแรงป้องกันอันตรายได้ กับกว่า
 ตนเปรียบเสมือนผู้วิเศษ รู้เรื่องกินหาอากาศและยังรู้แหล่งอาหารด้วย มีใจอยู่ในศีลธรรม
 ยังอบรมสั่งสอนให้บรรดาสัตว์มีจิตใจเมตตาปราณี ทำความดี ทำจิตใจให้สงบและศักดิ์สิทธิ์ผาสุก
 มิให้เกิดทะเลาะวิวาท และยังตัดสินได้อย่างยุติธรรม ปลาชอบเสนอให้เลือกปักษ์เป่าแนะนำว่า
 ปักษ์เป่าเป็นหมอช่วยใหโรคพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บได้ จะอยู่อย่างแข็งแรงไม่ต้องกลัวโรคภัยไข้เจ็บ
 เมื่อถึงวันเลือกครั้ง พวกสัตว์ต่างพากันไปลงคะแนน ปรากฏว่าทั้งสามได้คะแนนเท่ากันหมด เพราะ
 ทั้งสามมีความสำคัญและสามารถที่จะปกครองได้ ทั้งสามจึงแบ่งหน้าที่กันทำตามความสามารถของตน
 พวกสัตว์ในบึงจึงอยู่อย่างมีระเบียบและสงบสุข

ประเทือง มุทิตาเจริญ. แนวบ้านนอก. ภาพโดย ปรีเปรม เปลี่ยนบำรุง. กรุงเทพฯ :
องค์การคาของครูสภา, 2529. 32 หน้า. ภาพประกอบ.

กล่าวถึงแนวบ้านนอกชื่อ "เจ้าขาว" มักเคยหลงทางมาจนพบแนวตัวหนึ่งชื่อ "เจ้าเพชร"
เจ้าเพชรเป็นแนวที่ไม่มั่นใจ มันไล่เจ้าขาว ไม่ให้มายุ่งเกี่ยว ต่อมาเจ้าขาว ได้เด็กหญิงคนหนึ่ง
อุปการะมันจนอ่อนหวานดี และเสียใจให้พบกับ เจ้าเพชรซึ่งถูกไล่ออกจากบ้าน เจ้าขาวส่งสาร
เจ้าเพชรมาก เด็กหญิงคนนั้นก็รับเลี้ยงเจ้าเพชร ไว้ด้วย เจ้าเพชรได้กลับตัวเป็นแนวที่ดี
แนวทั้งสองก็ได้อยู่ร่วมกันในบ้านของเด็กหญิงคนนั้นอย่างมีความสุข

สนโส. ลายใสเพื่อนแก้ว. ภาพโดย ประภาส เกื้อน บวรวิญญานนท์. กรุงเทพฯ : พีพี,
2526. 16 หน้า. ภาพประกอบ.

เพื่อน ๆ ของแก้ว มีสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ กัน และจะมาคุยกันถึงสัตว์เลี้ยงของตนอยู่เสมอ
แต่แก้วจะเลี้ยงตัวอะไรก็ไม่สำเร็จสักที วันหนึ่งเธอได้พบกับลายใส เป็นผีเสื้อตัวน้อย ๆ ลายใส
บอกอยากอยู่กับแก้วจะเป็นเพื่อนแก้ว แก้วนำลายใสมาเลี้ยงในขวดโหลที่ฝาเจาะรูเล็ก ๆ ไว้
แก้วสอนลายใสให้หัดแปลก ๆ อดทน ๆ ลายใสก็พยายามทำตาม ทำให้แก้วภูมิใจมาก จน
แก้วลืมไปว่าลายใสเหนื่อยมากและต้องการอาหาร มันรอแก้วหาอาหารมาให้จนบ้าย จนเย็น
และจนเช้าของวันใหม่ แก้วมาปลูกลายใสให้กินนอน หอคนหาหวานลงไป แต่ลายใสอ่อนตัวแข็ง
เสียแล้ว แก้วเอาลายใสไปฝังไว้ในดินแก้วคิดว่าทุกเช้าแก้วจะค้นำมารักตนแก้ว แก้วกลาย
เป็นเด็กรักตนไม่ รักสิ่งของ เอาใจใส่ดูแลตนไม่ทุกตนที่งาน วันหนึ่งเธอพบไข่มุกคล้ายของผีเสื้อ
ทุกวันแก้วใช้เวลาอยู่กับไข่มุกของผีเสื้อเป็นเวลานาน ๆ จากจุดเล็ก ๆ จนเป็นตัวหนอน จนเป็น
ตัวอ่อนของผีเสื้อ แล้วกลายเป็นตัวแก่ จนในที่สุดกลายเป็นผีเสื้อเหมือนลายใสมาก แก้วดีใจมาก
ที่ได้ลายใสเป็นเพื่อนอีก

พรจันทร์ จันทวิล. นักบวชนอญกับยักษ. ภาพโดย อัสวิน อรุณแสง. กรุงเทพฯ : คนอ้อ,
2530. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

สองสามภรรยา มีลูกชายคนโตชื่อ ชรรมโอรส อายุ 12 ปี คนเล็กเป็นหญิง ชื่อ สวัน
อายุ 10 ปี วันหนึ่งพ่อแม่ต้องเข้าป่าเพื่อหาอาหารและถูกยักษ์จับตัวไปขังไว้ในเมืองยักษ์เพื่อเป็น
อาหาร เด็กทั้งสองจึงออกติดตามหาพ่อแม่ เทวดาส่งสารจึงแปลงกายมาในคำแนะนำว่าต้อง
เป็นนักบวชหรืออุทฺธที่ลจึงจะเข้าเมืองยักษ์ได้ ทั้งสองปฏิบัติตาม รักษาศีล 10 ข้อ ไถนตนและคว
งูชานงูหมเหลือ่ง งูหญิงงูหมขาว นอมองพระพุทธรูป พระธรรมคำสั่งสอนจึงเกิดปัญญาเร่งใน
ศีลธรรม ความกตัญญูอันแน่วแน่ ทำให้นักบวชนอญทั้งสองสามารถทนต่ออุปสรรคในเมืองยักษ์ได้จน
บรรลุแห่งความสำเร็จ ช่วยเหลือพ่อแม่ของตนได้สมความปรารถนาและยังช่วยผู้อื่นในรอกชีวิตได
อีกมากมาย ไม่เสียที่ที่มีชีวิตเกิดมา และได้ทำหน้าที่ของลูกอย่างสมบูรณ์

พรจันทร์ จันทวิล. ลูกหงส์กตัญญู. ภาพโดย จารุพงษ์ จันทรเพชร. กรุงเทพฯ : คนอ้อ,
2529. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

เนื้อเรื่องมีเค้าโครงนิทานธรรมได้มาจากพระธรรมเทศนาของหลวงปู่สม อนันโต
(พระครูสังฆรักษ์) สำนักสงฆ์เขานันทาพาสภาพ จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อหาสาระเกี่ยวกับลูกหงส์
ที่มีความกตัญญูแก่พ่อแม่นางหงส์ที่ชราแล้ว โดยบรรดาลูกหงส์ได้เดินทางไปปรนนิบัติ พ่อแม่หงส์
ผู้ชราที่ดำก้นธรร บรรคสัตว์ทั้งหลายก็แสดงความยินดีและช่วยเหลือลูกหงส์ทั้งหลายที่มีความ
กตัญญูแก่พ่อแม่นาง เมื่อลูกหงส์เหล่านั้นได้ตายไป ก็ช่วยคุณงามความดีที่พวกตนได้แสดงความ
กตัญญูแก่พ่อแม่นาง ได้ส่งผลบุญให้ตนไปสู่ดินสวรรค์

พรจันทร์ จันทวิมล. หนังสือบันทึก. ภาพโดย อติวัน อรุณแสง. กรุงเทพฯ : คณอ,

2529. 24 หน้า. ภาพประกอบ.

กาลครั้งหนึ่งมีหนุมานหนึ่งแอบอ้างเป็นเสือ ถือตนว่าเป็นผู้มีอิทธิพล นอนกิน มันสัตว์เกียจคร้าน ใจเซลา มีอำนาจให้ขังความสัวโลกสัตว์น้อยใหญ่แล้ว แดกหนุ่ หึ่งที่ทั้งทางกันไปหมด ช้างโซลงหนึ่ง ไควันชาวก็ตกใจกลัวจะหนีไปอาศัยประเทศอื่น เสือกลัวช้างหนีไปหมดแล้วพวกตนจะอดตาย จึง ออกอุบายให้สุนัขจิ้งจอกหลอกพวกช้างอยู่ต่อไป และให้ส่งลูกช้างให้ไปอยู่กับเสือ เสือจะอบรม สั่งสอนวิชาให้และให้ส่งเสบียงอาหารไปให้เสือและลูกช้างทุก ๆ วัน จนเสบียงอาหารเริ่มขาดแคลน เกือกรอน จึงพากันไปปรึกษาราชสีห์ ขณะเดียวกันสุนัขจิ้งจอกก็หมกมุ่นคิดที่จะล่อลวง/โซลงช้างอีกต่อไป ไปปรึกษาสุนัขป่า สุนัขป่าให้ไปปรึกษาราชสีห์ ราชสีห์ก็ฟังถึงความทุกข์ร้อนของฝูงสัตว์ จึงบอก ความจริงว่า เสือร้ายนั้นแท้จริงคือ หนุมานตัวสวมหน้ากากเสือ เพื่อมาแย่งชิงที่อยู่อาศัย ถ้าพวกเรา ใช้ความสามัคคีก็จะปราบมันได้ ในที่สุดหนุมานจำนนและรู้สึกสำนึกผิด ก็จะไปทำความดี ทำประโยชน์ เพื่อหมู่คณะด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจนกว่าชีวิตจะหาไม่

วาณิช จรุงกิจอนันต์. ธรรมชาตคิอธรรม. กรุงเทพฯ : สวิตาการพิมพ์, 2526. 23 หน้า.

ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในการจัดประกวดหนังสือภาพสำหรับเด็ก จาก สมาคมพัฒนาการอ่านของเด็ก กล่าวว่า ธรรมชาตคิเป็นครูของมนุษย์ทุก ๆ คน พืช สัตว์และทุก ๆ สิ่ง มีทั้งที่และชั่วปะปนกัน ธรรมชาตคิให้กำเนิดแก่ชีวิต ในมีลมหายใจ มีตาไวคู่สิ่งต่าง ๆ ทุก ๆ เข้า พระอาทิตย์จะส่องแสงสว่าง คอคนไหนหลายสีจะบานสวย เหล่าแมลงก็เสาะหาอาหารตามหน้าที่ หนุมานตนหนุมานจะเจริญเติบโต ใอน้ำจากแม่น้ำจะเหวขึ้นสู่ท้องฟ้ารวมตัวเป็นก้อนเมฆ และจะตกลง มาเป็นฝน เมื่อฟ้าสาดใส นกจะบินกลับรัง นกกระยางบินเป็นระเบียบของคางมาซึ่งต่างจากนกกระจอก จะจูนจันเจียวจาวจนเป็นที่ดิน เมื่อดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า จะกลับเขายามค่ำคืน ดวงจันทร์จะ ส่องแสง ธรรมชาตคิทำหน้าที่ถูกต้องตามกาลเวลา ชื่อตรงคือเหตุคือผล ซึ่งคนทุกคนควรตรึกตรอง และเตือนใจตัวเองไว้เสมอ

วณิช จรุงกิจอนันต์. ลูกเสื่อหาเหยื่อให้แม่. ภาพไทย เกษมศักดิ์ ทรานุสรณ์. กรุงเทพฯ :
กราฟิการ์ต, ม.ป.ป. 24 หน้า. ภาพประกอบ.

แม่เสื่อชราตัวหนึ่ง ชุ่มฉอม เขี้ยวเล็บหัก ไม่มีแรงจะจับเหยื่อให้ลูกกินได้ ลูกเสื่อหิวมาก
จนร้องไห้ เมื่อมาถึงลำธาร พบกวางกำลังกินน้ำ กวางแสนงูหาที่ก่อน มีเสื่อคำผ่านมาเห็นกวาง
กวางพอเห็นก็กลัวก็เลยเข้าไปประจัญบาน เสื่อคำประมาทจึงโดนกวางชวิดตาย ลูกเสื่อชอบเนื้อ
เสื่อคำ แม่เสื่อหามไวและสอนว่า เป็นเสื่อหากินเสื่อก็จะสิ้นศักดิ์ศรี ถึงแม้จะรู้สึกหิวแทบตาย
ลูกเสื่อกลัวแม่จะตาย จึงออกไปหาอาหารให้แม่ ด้วยยังเล็กจึงไม่ชำนาญในเรื่องหาเหยื่อ เห็น
แมวกวางกำลังเล็มหญ้า แมวกวางกลัวมากร้องถอนวอนขอชีวิตเพราะยังมีลูกอ่อน ถ้าหากแม่ลูกกวางต้อง
ออกตาย ลูกเสื่อเกิดความสงสารจึงปล่อยไป ลูกเสื่อหาเหยื่อต่อไปเห็นลูกกวางถูกงูเห่าลอมรักจะกินเป็น
อาหาร ลูกเสื่อช่วยกักงูตาย กวางน้อยจึงรอดชีวิต ลูกเสื่อนำลูกกลับมาให้แม่กิน ทั้งสองแม่ลูกอ้อมท้องกัน
ความสุข มีหมาจึงจอกหูไซมา แม่เสื่อก็สอนลูกน้อยว่า ใหม้เมตตาให้ทานหมาจึงจอกหูไซกินบาง เมื่อ
อิ่มท้องก็ควรพอสู่ฝันจะโตขึ้นมา

วินัย รอดจาย. ผีเสื้อกับทุ่งหญ้า. ภาพไทย เกริก ชูพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
คณอ, 2529. 24 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือที่ได้รับรางวัลชมเชยหนังสือสำหรับเด็ก 6 - 11 ปี ประจำปี พ.ศ.
2528 จากการประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ กล่าวถึง ผีเสื้อแสนสวยบินจากทุ่งหญ้า
ที่สวยงามและสุขสงบไปสู่ป่ากว้าง เมื่อผีเสื้อได้พบช้างผีเสื้อได้ไตร่ตรองทุกข์สุข ช้างก็บอกว่าป่าไม้นั้น
ถูกทำลายไปเกือบหมด ฝนแล้ง พวกนกและสัตว์ต่าง ๆ หาดินหนีจากป่าไป ต่อมาผีเสื้อได้พบหนอน
ปลา และเต่านา ผีเสื้อได้ทราบความจริงว่า มันทั้งหลายได้รับความทุกข์ยากและภัยอันตรายจาก
การกระทำของมนุษย์ รวมทั้งภัยจากธรรมชาติด้วย ผีเสื้อจึงตัดสินใจบินกลับไปทุ่งหญ้าตามเดิม
ผู้แต่งเรื่องนี้ตั้งใจจะปลูกฝังนิสัยให้เด็กรักการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งช่วยกันขจัดสิ่งที่
เป็นพิษเป็นภัยต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย

วิภา สิริสวัสดิ์. อลิสทองแถมมหัศจรรย์. ภาพโดย สุธรรม กังวาลไกร. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2529. ไม่ปรากฏเลขหนา. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสืออ่านสำหรับเด็ก ชุดเทพนิยาย กล่าวถึง อลิส โค้ค้นพบว่าไดตกตามกระต่าย
สีขาวไปเที่ยวที่ดินแถมมหัศจรรย์ เธอได้มีโอกาสแปลงกายใหญ่โตและเล็กโต ทั้งได้พบกับพระราชา
และพระราชินี ได้ดูการตัดสินคดีขโมยขนมของพระราชาที่ทองโหลดงประหารชีวิต อลิสเห็นว่าเป็น
การไม่ยุติธรรม เธอจึงชักชวนการกระทำของพระราชินี แต่เมื่อถูกเกลียดชังอย่างรุนแรง
ทุกคนในเหตุการณ์ต่างวิ่งหนีหายไปจนหมด อลิสจึงรู้สึกตัวสิ้นขึ้น

ส. ชุ่มสุวรรณ. สามัคคีเพื่อนรัก. ภาพโดย สุธรรม กังวาลไกร. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2529. 73 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือชุดหัตถ์นิยายสำหรับเด็ก เน้นนำเด็ก ๆ ให้รู้จักสัตว์ประเภทต่าง ๆ เช่น
หังพอน ปลาช่อน นากินปลา และปลาไหล เป็นต้น เป็นเรื่องจินตนาการเกี่ยวกับชีวิตใน
บึงใหญ่ของ "สามัคคี" ซึ่งเป็นปลาไหลฉัพพัญญูและเพื่อนร่วมบึงอื่น ๆ ภายในเล่มมีทั้งหมด 12 ตอน
คือ ปลาไหลตัวยาว ผ่นหลงดู สามัคคีจะกลายเป็นหังพอน ปลาช่อนนักเลงโต นากินปลาช่อนแพ
ฮานบินลึกลับ สามัคคีเขากุ้ง กูตอสูรของปีรันชา ประกวดออกไข่ เสือพ่นน้ำ ลูกปลาหลงแม่
และสามัคคีช็อคגע แต่ละตอนมีภาพประกอบสวยงาม

สมบูรณ์ สิมมานันท์. กวางอาร์. ภาพโดย เรืองฤทธิ์ ศิริวนิช. กรุงเทพฯ : ปาณชา,
ม.ป.ป. 40 หน้า. ภาพประกอบ.

อาร์ เป็นชื่อกวางตัวหนึ่ง เป็นกวางใจดีมาก ขณะที่อาร์กำลังเล็มหญ้า มีคนแดงตัวหนึ่งหลบ
จากรังมาติดบนเขาของอาร์ และเห็นว่าบนเขาของอาร์สบายจึงขอเกาะบนเขาของอาร์ เพื่อน ๆ
มกแดงเห็นเข้าจึงขอขึ้นไปอยู่บนเขาของอาร์บ้าง ในที่สุดก็สร้างรังอยู่บนเขาของอาร์ ต่อมาก็มีย
สัตว์ต่าง ๆ มาขออยู่บนเขาคือ นกเอี้ยง กระรอก ลูกชะนี เต่า กระต่าย สัตว์
เหล่านี้อาศัยอยู่บนเขาของอาร์อย่างมีความสุข แต่อาร์หนักจนเดินจะไม่ไหวอยู่แล้ว วันหนึ่งมีนกล่าสัตว์
มาล่าสัตว์ในป่า สูงกว่าหางมันหันซ้ายไปหมด แต่อาร์ยังวิ่งไล่ล่าอยู่ บรรดาสัตว์ทั้งหลายบนเขา
ก็ไม่ยอมจากไป ลงความเห็นว่อาร์คงพาพวกตนไปช่วย แต่แล้วอาร์ก็ถึงธรรมชาติของกวางได้
ก็แรงดีเท่าเร็วขึ้น และสลัดเขาสั้นยาวเก้งก้างทิ้ง และรีบหนีไปโดย นกล่าสัตว์พบเขาของอาร์และ
เห็นว่ามันมีผลหลายมาก พวกเขาเอาเขาของอาร์ไปเป็นเครื่องประดับ และจัดสัตว์ทั้งหลายที่อยู่
บนเขาของอาร์ไว้บนเขาของอาร์ตามเดิม นกล่าสัตว์ว่ามันเป็นเขากวางที่สวยงามที่สุดในโลก

สมบูรณ์ สิมมานันท์. ปูเมสฟักไข่. ภาพโดย ปรีดา ปัญญาจันทร์. กรุงเทพฯ : ปาณชา,
2522. 39 หน้า. ภาพประกอบ.

ปูเมสเป็นเบ็ดของชาวนา มีชนสี่ชาว แม่ไก่เป็นคู่กับปูเมส แม่ไก่รักปูเมสมาก แม่ไก่
เลี้ยงปูเมสแบบไก่ ไก่ปูเมสหัดคุ้ยดินหาอาหาร จนทั้งสี่ตัวตื่นเกือบฉีกขาค ในที่สุดแม่ไก่ต้อง
ปล่อยลูกไป ไปตามอย่างของเบ็ด ปูเมสเติบโตจนออกไข่ได้แล้ว ปูเมสรู้สึกไม่สบายใจที่ญ
จันทร์ลูกสาวของชาวนาเข้ามาเก็บไข่ไปทุก ๆ วัน ปูเมสจึงแอบวางไข่ไว้ตามที่ต่าง ๆ แต่ญจันทร์
ก็เจอทุกครั้งไป แม่ไก่จึงพาปูเมสไปไข่ในลังเก่า ๆ ในโรงเก็บของ จนแม่และหนูจันทร์ใจอ่อน
ปล่อยให้ปูเมสลองฟักไข่ ปูเมสวางไข่ได้ 7 ฟอง หาเสบียงมาไว้ใกล้ๆ แล้วลงมือฟักไข่
2 วันแรกไม่ยอมไปไหน หลายวันต่อมาปูเมสทนรอไม่ไหวจึงรีบวิ่งลงน้ำ วาสนาเล่นจนเพลิน พอ
นึกได้ก็รีบกลับทันที แม่ไก่ทักว่า ฟักไข่แล้วลงน้ำอีก ไข่จะเน่าหมด เพราะโคนน้ำเปื้อน ภายใน
28 วัน ปูเมสลงเล่นน้ำหลายครั้ง แต่ก็มิใช่ไปหนึ่งฟักออกมาเป็นลูกเบ็ดสี่ตัวปลด ปูเมสให้ชื่อ

ปูชน ส่วนโชที่เหลือเสียทุกฟอง หนูจันทร์กลัวปูเมสเสียใจ พอดีพอได้รับแจกลูกเป็ดมา 6 ตัว หนูจันทร์นำไปหาปูเมสแล้วเปิดตาปูเมสไว้จับลูกเป็ดจากกล่องชุกีตักของปูเมส เมื่อปูเมสล้มตาศั้นเห็นลูกเป็ดชุกเข้าช็อคของมัน รู้สึกภูมิใจและดีใจมาก มันรีบพาลูกเป็ดทั้ง 7 ตัว เดินออกจากโรงเก็บของอย่างมีความสุข

สุเทพ จิตรขึ้น. คนไม่มีเพื่อน. ภาพโดย วีระ มนัสรัตนพร. กรุงเทพฯ : ศีลาพร, 2527.
32 หน้า. ภาพประกอบ.

ในป่าใหญ่ มีภูเขา คนไม้ สัตว์ป่า นกและแมลงอยู่เป็นอันมาก ทุกอย่างล้วนเป็นเพื่อนกัน คนไม้ทำให้ป่าร่มรื่น ลมเป็นเพื่อนของคนไม้ช่วยพัดพาฝนมาตกทำให้คนไม้สดชื่น เมื่อฝนตกคนไม้ช่วยกันนำฝนไม่ให้ไหลลงลำธารเร็วเกินไป ในวันหยุดเด็ก ๆ ชอบพากันมาเที่ยวเล่นในป่า คนไม้จึงมีเพื่อนมากและไม่เหงาเลย อยู่ต่อมามีคนไม้มาตัดไม้ไปขาย คัดเลือกเก็บหมดป่า ทำให้เกิดความเคียดแค้นไปทั่ว เพราะสัตว์ขาดอาหารและที่อยู่ จึงต้องย้ายจากไป เกิดความแห้งแล้งขาดฝน ขาดน้ำ คนไม้เหลือเพื่อนไม่มากนัก จึงเหงาไม่มีความสุข นกจึงอาสาไปตามลมตะวันตกให้ช่วยพัดพาเมฆฝนมาให้ ลมตะวันตกจึงพัดมาอย่างรวดเร็ว ฝนตกถึงสามวันสามคืน คนไม้มีน้ำอยู่คนน้ำไม่ทันจึงเกิดน้ำท่วมอยู่หลายวัน หลังจากฝนตก คนไม้เริ่มผลิบ เมล็ดเริ่มงอกเป็นต้นป่าเริ่มมีสีเขียวอีกครั้ง คนไม้เริ่มมีเพื่อนมากเหมือนเคย จึงมีความสุขและไม่เหงาอีกต่อไป

อ. สนิทวงศ์. สามสหาย. ภาพโดย อธิพล รัชเวทย์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525. 24 หน้า. ภาพประกอบ.

ภาพในเล่มประกอบด้วยนิทานเรื่องสั้น ๆ 4 เรื่อง และแต่ละเรื่องมีภาพประกอบสวยงาม เรื่องขอทานเจ้าปัญญา เล่าว่า ขอทานคนหนึ่งรับอาสาแก้ไขเรื่องน้ำท่วมในเมืองที่สาครเขาชื่อเกมสนุก ๆ ของเล่นหลายอย่าง หนังสือนิทาน เรื่องผจญภัย และชิ้นส่วนนำไปประกอบเป็นรถและเรือ ใส่ยามไปมากมาย ปีนขึ้นไปบนยอดเขาพบยักษ์เหงานั่งร้องไห้อยู่จนน้ำคาไปท่วมเมือง เขาก็เอาของที่เขาไปให้ยักษ์โกเล่น ได้อ่านหนังสือ จนยักษ์เพลินลืมร้องไห้ น้ำจึงไม่ท่วมอีก

เรื่องสามสหายมีว่า ยักษ์ใหญ่ทั้งเจ็ดใจก็แตกกลับโมโหคร่ำครวญ แดงกับดำพบว่า เป็นเพราะยักษ์ โทณพนามใหญ่คำเท่า พวกเขากำลังช่วยกันเอาหนามใหญ่ออกจากเท้ายักษ์ เมื่อยักษ์พวกเจ็ดก็กลับใจดี เหมือนเดิม

เรื่องทูบกับอยากหาประโยชน์ ทูบกับเป็นลาสี่เท้า ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีก็อยากจะทำประโยชน์บ้าง แนวข้อเจ้าสมช่วยให้อูบกับไปทำงาน เป็นลาเทียมรถกระบะ หวังสองทีใจมาก

และเรื่องสุกหาซ หอปุ่นขี้แสลง หอปุ่นเป็นสุนัขที่มีความสามารถในการคาบของให้เจ้าของ มันคาบของได้เบาซึ่งคิดว่าคาบไขก็คงไม่แตก วันหนึ่งมันได้ซอชลูกเจียนตัวหนึ่ง รอคอยอันตรายจากรถบรรทุกที่เบรคแตกโดยการคาบไว้ในปาก โดยลูกไก่ไม่ได้รับอันตรายเลย

อิทธิพล วาหะวัณณะ. รถโม. ของขวัญ. ภาพโดย อิทธิพล วาหะวัณณะ. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2529. 16 หน้า. ภาพประกอบ.

ขวัญเป็นเด็กชายชาวจีนที่ขยันหมั่นเพียร เมื่อเขาเห็นแถวคู่มือฐานะดี มีรถคันดีเล่นเขาก็แอบดูแล้วและเพื่อน ๆ เล่นรถอย่างตั้งใจ แต่ถูกแถวและเพื่อน ๆ ไล่ไป ตอนแรกขวัญเสียใจมาก แต่แล้วเขาก็มานะต่อรองไม่ควรถือว่าเสียใจที่ได้มาได้สำเร็จคันหนึ่ง แถวและเด็กคนอื่น ๆ เห็นรถโมของขวัญก็อยากมาเล่นกับขวัญด้วย ขวัญก็อนุญาตให้พวกเขาเหล่านั้นมาเล่นด้วยกัน และเด็ก ๆ ก็รู้จักประติษฐ์ของเล่นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ที่ดี

อำนาจ เข็นสบาย. จ้าวป่า. ภาพโดย วิน. กรุงเทพฯ : พีพี, ม.ป.ป. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

๗ กลางป่าแห่งหนึ่ง มีสูงหมาป่าอาศัยอยู่ในดง มีเจ้าหางหางเป็นหัวหน้าฝูง มันมีความแข็งแรง ฉลาด กล้าหาญ ซื่อสัตย์ และมีความเสียสละ จึงปกครองสูงหมาป่าได้อย่างดี จนวันหนึ่งหมาป่าในฝูงถูกอาชเชียวชาว หัวหน้าสูงหมาป่าเกรงว่าราช และจะยึดตำแหน่งของสูงเจ้าหางหางอีกด้วย เจ้าหางหางจึงเฝ้าและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา จนเจ้าเชียวชาวพลาคลั้งและสิ้นฤทธิ์ในที่สุด พวกของเจ้าหางหางจะเขารุมทำร้ายแต่เจ้าหางหางห้ามไม่ให้ทำเช่นนั้น เพราะกลัวคนแพ้ ชัยวัธยาบากแผล และหาอาหารอย่างอื่นมาให้กิน จนพวกแผลหายสนิท เจ้าเชียวชาวรู้สึกซาบซึ้งและสำนึกผิด และลาจากไป เมื่อทุกชีวิตมีแต่ความรัก รู้จักการให้อภัย ชีวิตในป่าใหญ่ก็กลับคืนสู่สันติสุขและนารื่นรมย์อีกครั้งหนึ่ง

อำนาจ เข่นสบาย. นกแก้วสร้างรัง. ภาพไทย จารุพงษ์ จันทรเพชร. กรุงเทพฯ : ตออ,
2530. ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

ฝูงนกแก้วเป็นฝูงนกที่ต่างล้วนมีความคิดไม่เชื่อความสามารถในการสร้างรังของนกแก้ว
ด้วยตนเอง จึงนิยมนำจางนกชนิดอื่นมาสร้างรังให้เสมอ มีนกแก้วหนุ่มตัวหนึ่งมีความสามารถพิเศษ
ในการออกแบบก่อสร้างรังมาก แต่มกแก้วตัวอื่นไม่เห็นคุณค่ายังพูดจาตลกขบขันอีกด้วย แลตรง
กันข้าม นกผู้อื่นกลับยอมรับยกย่องความสามารถและความฉลาดเฉลียว จึงพากันมาหาจางนกแก้วหนุ่ม
ออกแบบสร้างรังให้อย่างไม้อาคสาต นกที่รำบคิหวังผลประโยชน์ ทั่วว่าจางสร้างรังให้กับบรรดา
นกแก้ว แต่เบื้องหลังการสร้างรังแต่ละครั้ง นกที่รำบไปหาจางนกแก้วหนุ่มมาสร้างรังแทนตนใน
ราคาถูก บรรดานกแก้วกลับชื่นชมความสามารถของนกที่รำบ ฝ่ายนกแก้วหนุ่ม สร้างรังมากจนมี
ทรัพย์สินเงินทอง ก็ตัดสินใจสร้างรังของตนเอง สร้างได้สวยงามและรวดเร็ว แต่มกแก้วทั้งหลาย
กลับไม่เชื่อ หัวเราะก๊อด้วยความขบขันและเอะหะหยัน นกแก้วหนุ่มเกิดความเศร้า เสียใจ และรำพึงว่า
"เมื่อไหร่หนอ บรรดานกแก้วเผ่าพันธุ์เดียวกันเอง จึงจะตื่นจากความหลับใหลและหลงผิดเสียที"

อำนาจ เข่นสบาย. ผีเสื้อกับผึ้งน้อย. ภาพไทย ไหล่. กรุงเทพฯ : ตออ, 2530.

ไม่ปรากฏเลขหน้า. ภาพประกอบ.

บึงแห่งหนึ่ง มีแมลงหลากหลายชนิดอาศัยอยู่ ผีเสื้อสองแมลงลูกชายปึกกับกริคราธมา
จากทุ่งไม้ ทำให้แมลงทั้งหลายเอือปากขึ้นชมสี่สันของปีกอันสวยงาม ทำให้ผีเสื้อสองแมลงหลง
ความงามในปีกของตน และคิดว่าความงามเป็นสิ่งพิเศษสุด แม้ผีเสื้อตามใจลูกมาก ทำให้
ลูกผีเสื้อมีนิสัยอวดแอ หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ตรงข้ามกับผึ้งหลวงสองแมลง ซึ่งแมลงทั้งหลายเอะเอ
ว่าน่าเกลียดน่าชัง แมด้สอนให้ลูก เห็นประโยชน์ของปีกใส่ที่แข็งแรงของตนเอง สอนให้
ความอดทน มีจิตใจเข้มแข็ง สักตนเองให้แข็งแรงด้วยการปฏิบัติจริง วันหนึ่งฝนตก ภายหลัง
ลูกผีเสื้อถูกลมหอบพัดตกลงทาง ผึ้งหลวงรีบอาสาช่วยตนหางนพบ แม้ผีเสื้อจึงคิดว่าที่สอนลูกให้
เป็นคนหนักไม่เอาเบาไม่สู้แน่คิด จะต้องเปลี่ยนแนวการสอนอย่างแมด้บาง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุมาลี ชื่อสกุล สำเภารเงิน

เกิดวันที่ 7 เดือนมีนาคม พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 99 ถนนเทศบาล 12 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง

จังหวัดสมุทรปราการ 10270

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนชุมชนวัดสาขลา

กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513 ม.ศ. 3 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2516 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2518 ป.กศ.สูง (วิชาเอกภาษาอังกฤษ) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2524 ศศ.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2533 กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้อ่านหนังสือสารคดีและหนังสือบันเทิงคดี

บทคัดย่อ
ของ
สุมาลี สำเภาเงิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
กุมภาพันธ์ 2534

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลัง การทดลอง และเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลองของ นักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี กับนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนชุมชนวัดสาขลา จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ให้อ่านหนังสือสารคดี 30 ชื่อเรื่อง กลุ่มทดลองที่ 2 ให้อ่านหนังสือบันเทิงคดี 30 ชื่อเรื่อง ใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ โดยอาศัย รูปภาพเป็นสื่อ แบบ ก.

ผลการทดลอง พบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองในแต่ละด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน นั่นคือ นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือสารคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง ในแต่ละด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดละเอียดลออ และความคิดสร้างสรรค์รวม 3 ด้าน นั่นคือนักเรียนที่ได้อ่านหนังสือบันเทิงคดี มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น
3. การเปลี่ยนแปลงของความคิดสร้างสรรค์ ภายหลังการทดลอง ของนักเรียนที่อ่านหนังสือสารคดี และนักเรียนที่อ่านหนังสือบันเทิงคดี ไม่แตกต่างกัน นั่นคือ การอ่านหนังสือสารคดี หรือหนังสือบันเทิงคดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นเหมือน ๆ กัน

A COMPARISON OF CREATIVE THINKING OF PRATHOM SUKSA V
PUPILS READING NON-FICTION AND FICTION BOOKS

AN ABSTRACT

BY

SUMALEE SAMPAONGERN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Library Science
at Srinakharinwirot University

February 1991

The purpose of this study is to compare the students' creative thinking before and after the experiment. Furthermore, it is to compare the progress of the creative thinking of the students who read non-fictions and fictions.

The experimental group is a group of 60 students of Prathomsuksa 5 of Chumchonwatsakhla Community School. The group is divided into two experimental groups. The first group read 30 non-fictions and the second group read 30 fictions. The duration of the experiment is as 8 weeks.

The tool for this study was the test of Thinking Creatively With Picture Form A.

The results are :

1. The experimental group students who read non-fictions are higher creative in all three aspects; Originality, fluency and elaboration and creative thinking. It could be concluded that the students who read non-fictions get higher level of creative thinking.

2. The experimental group students who read fictions are higher creative in all aspects; Originality, fluency and elaboration and creative thinking. It could be concluded that the students who read fictions get higher level of creative thinking.

3. There is no difference between the progress of creative thinking of the two experimental groups.